

Komédia

színházi zenei és művészeti hetilap.

Szerkeszti Kardos István.

Tubilál
a
Szászország

E sajtótermék szétküldését megengedem.

Budapest, 191... h. 1...

államügyész.

118.

Vigh Marczai
(Városligetben)

[Handwritten signature]

III. évfolyam.

Ára 4 kor

4. szám

500-szor
a Tános vífész

Komédia

Megjelenik minden csütörtökön. Egyes szám ára 4 korona.	Színházi, zenei és művészeti hetilap. Szerkeszti: KARDOS ISTVÁN.	Szerkesztőség és kiadó- hivatal: VI. TERÉZ-KÖRUT 24/a.
---	--	--

A mohácsi béke

Fekete szárnyán megjött a hír a messzi Párisból. Öt és fél esztendei keserves tengődés után fekete zászlókat lenget a szél a magyar házakról, a gyász lobogója vonáglík a magyar falvak és városok utcáin.

Hitted-e ezt drága magyar katona, amikor az ellenséges birodalmak csatáros vagy havas utain megettetted menázsidből az éhes ellenséges gyekeket és a pusztá kéményű házak üszkös tövében egy maroknyi dohányt adtál a magadéból a lenhaju orosz parasztnak. Merted volna-e azt hinni piszkos csukaszürke ruhában odakünn a rettenetes frontokon, hogy zöld íróasztal mellett megvonják országod határát, hogy a Kárpátok hegláncát eltollják helyéből és téged, aki bámulatos bátorsággal vetetted meg lábadat a gránicon, eladnak idegen és éhes népeknek.

Fekete szárnyán megjött a békeszerződés. Komoly urak küldték a messzi Párisból, elegendő erőt érezve magukban arra, hogy a Kárpátokat, a Dunát, a Tiszát, a Lajta és a Vág folyókat, a Drávát meg a Szávát eltérítsék utjukból, hogy azok arra menjenek, amerre ők irányítják. Naiv igyekezettel akarják felfordítani a globusznak ezt a kicsiny kis részét, amely ezeresztendő óta változatlanul áll fenn a Kárpátok között.

Minden kis pontra kiterjedt figyelmük, csak arról felejtkeztek el ítélkezni, hogy vajjon a magyar kultúra magyar marad-e továbbra is vagy pedig azt is átadják a győzedelmes szomszédoknak. Az ország testét széttépték és a hatalmas földdarabokat koncként dobták oda az éhes szomszédoknak. Elvették a földet, a gyárat, az ipart, a kereskedelmet,

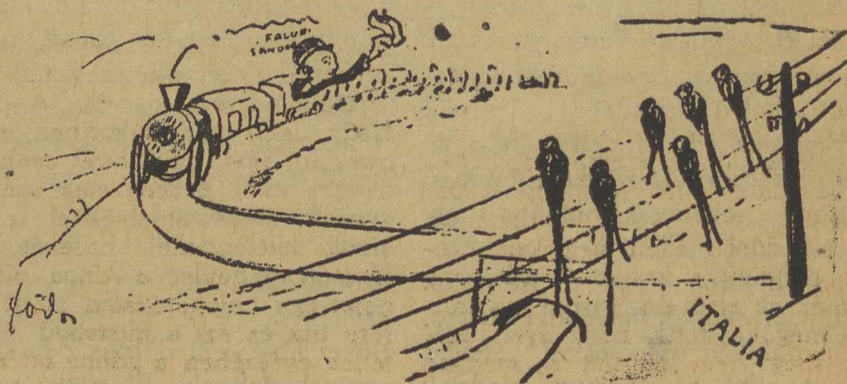
de egy megmaradt nekünk, egyet nem tudtak elvenni: *a kulturát*. A magyar kultúra a mienk maradt. Az erdélyi, a felvidéki, a nyugati, a dél-magyarországi testvéreink a magyar fáklya világánál tudnak csak melegedni. Az ő szívük, az ő lelkük csak a magyar szó előtt nyílik meg és hasztalan hoznak majd törvényeket, hasztalan szabnak ki bírságokat: *a magyar csak magyar marad*.

Az órák gyors iramával futó esztendőket megtanítják majd a felettünk itélkezőket arra, hogy a magyar színház, a magyar könyv hatalmasabb fegyver minden megengedett tiz és feles ágyunál. A magyar kultúra lesz az, amely erős láncsal szorítja magához azt a földet, amelyet most idegen határok közé akarnak szorítani. Templom lesz ezentúl a mi színházunk és az írók, költők művei imakönyvek lesznek. A színház rivaldájáról fognak prédikálni a művészek, a színpad lesz az őrhely,

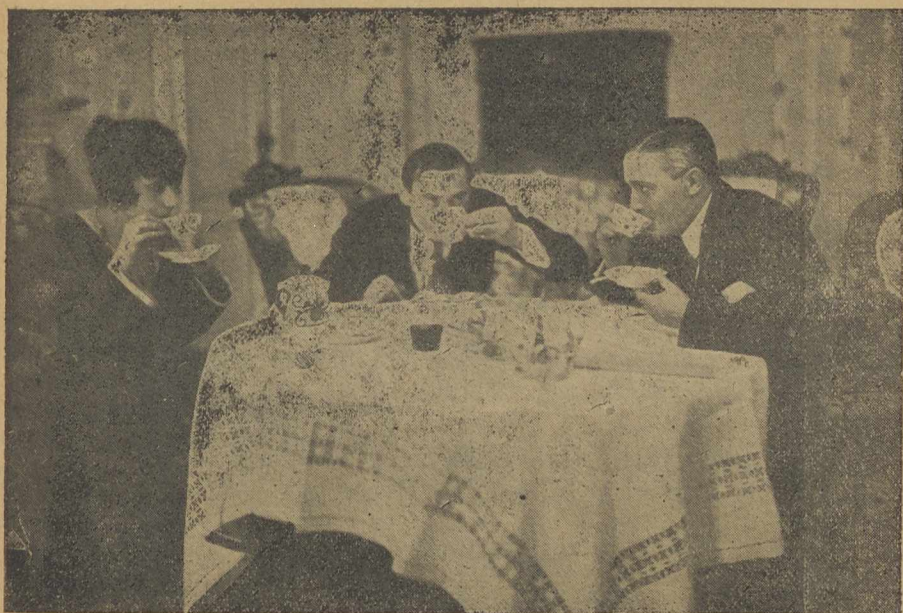
ahonnan nyitott szemmel tekintünk majd a mi elszakított magyarjaink felé, akikhez az összetartozás gyors röptű szárnyán hamar eljutnak a gondolatok, a magyar eszmék és eljut az üzenet: Fel a fejvel magyarok a mohácsi béke után. Mi résen vagyunk.

A Madách Színház sorsa. A zeneakadémiának a Madách Színházzal szemben tanúsított türehtetlen magatartása, amelyről lapunk hasábjain több ízben megemlékeztünk, megmozgatta a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületét is.

Az egyesület ülést tartott a Madách Színház engedélyének megvonása tárgyában. Az egyesület elhatározta, hogy a kultuszminiszterhez egy memorandummal küldöttséget meneszt és rábírní iparkodik a Madách-Színház engedélyének meghosszabbítására, mivel nemcsak kulturális, hanem emberi szempontból is megengedhetetlennek látja, hogy színészi és írói egzisztenciákat tél közepén minden kényszerítő ok nélkül a Madách-Színház játsszási engedélyének megvonása által tönkretessen.

A magyar fecskék az olasz határon várják Faludt a hazai hírekkel

Mészáros Giza, Gellért, Petheő
Három csésze tea — Belvárosi Színház

Papp R. felv.

Ötszázszor a János vitéz

A dicsőséges magyar génusz, a nemzeti eszme és művészi alkotó erő ül diadalmas ünnepet a Király-Színházban, ahol már ötszázadszor adják az egyetlen: szövegében, muzsikájában izig vérig magyaros levegőjű, érzésű és gondolatmenetű *daljátékot*, halhatatlan költőnk *Petőfi Sándor* diadalmas alkotásából készített *János vitézt*.

Visszapillantva a múltba, az ünnepi est alkalmából emlékezhetünk, hogy a *János vitéz* premierje 1903. november 18-án volt. Mindjárt az első előadáson tomboló sikert aratott a daljáték, a kritika és a közönség már az első előadáson egyhanguan megállapította, hogy ilyen daljáték még nem termett a magyar színpadon. Így kezdődött meg a darab diadalmas karrierje, amely egy-

szerre, két nevet emelt ki az ismeretlenség homályából, *Bakonyi Károlyt*, a szövegíróét, aki a szürke miniszteri fogalmazóból, a daljáték nagyszerűen átforgalmazott szövege révén egyszeriben ünnepelt szerzővé vált, nemkülönben a komponistát *Kacsóh Pongrácot*, az egyszerű vidéki számtan és fizika tanárt, aki azóta egyike legjobb zeneszerzőinknek. A versíró *Heltai Jenő* már akkoriban elismert nevű író volt, az ő hírét csak öregbítették azok a zengzetes szép magyaros versek, amelyekkel a *János vitézt* teletűzdelte. Érdekes, hogy *Kacsóh* eredetileg a *János vitéz* zenéjét egy *Csipkerózsika* című librettóra írta és ezt a muzsikát vette át teljes egészében a *János vitézhez*. A nagysikerhez természetesen a kitűnő főszereplők is javarészt hozzájárú-

Mészáros Giza, Gellért
Három csésze tea — Belvárosi Színház

Papp R. felv.

ak: *Kukorica* Jancsi utólérhetetlen megjátszója, akinek alakja ma már elválaszthatatlanul hozzá fűződik a daljáték sikeréhez: *Fedák Sári*, aki evvel a szereplésével csinálta meg ragyogó karrierjét. *Juliskát*, *Medgyaszay Vilma* ma a legnagyobb magyar dizőz, adta. A francia királyt a szegény *Németh Jóska* játszotta, aki évekkkel ezelőtt halt meg, *Bagót* a felejthetetlen drága jó *Papp Miska*, játszotta, aki azóta öngyilkos lett és a gonosz mostohát *Csatai Janka*, ki azóta szintén nagy operett primadonna.

Az ötszázadik ünnepi diszelőadás a kívül belül felvirágozott Király Színházban nagyszerű pompával fog le folyni. A meghívott közönség soraiban a közéleti, irodalmi, művészeti és tudományos élet kapacitásai foglalnak helyet, közöttük *József főherceg* családjával, *Horthy fővezér*, *Huszár Károly* miniszterelnök, a kormány tagjai, a Tudományos Akadémia, Kisfaludy

és a *Petőfi* társaság tagjai és a főváros részéről *Bódy* polgármester lesz jelen. A himnusz után *Rákosi Jenő*, a nagy magyar író és politikus lendületes beszédben tolmácsolja a János vitéz diadalmas magyarságát a közönségnek. Utána következik az előadás, amelynek szereplői *Fedák*, *Tóth Böske*, *Rátkai*, *Hegyi Anna* és *Nádor*.

Művészek a mentőkért

Somogyi Adrienne zongoraművésznő és operaénekesnő hangversenyét, melyet a mentők javára rendez, január 28-án este hét órakor tartja a Zeneakadémia nagytermében. A hangversenyen *Barré Emil* hegedűművész, *Somogyi Mór* zongoraművész és *Fleischer Antal* operai karnagy működnek közre.

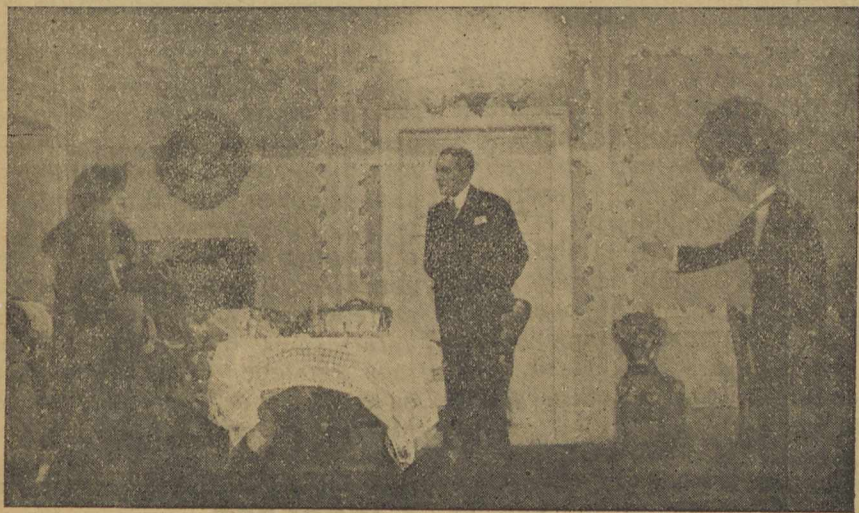
Nőuralom a Dunaparti Színházban

Néhány ezer esztendeje már, hogy hófehér és lenge peplonu nézőközönség előtt a *Nőuralom* színrekerült. A gyilkos gunyu és szabadszájú *Aristophanes* halhatatlanná tette nevét a nők társadalmának ezzel az erotikus szatirájával és tudtán kívül irodalmi ősévé lett minden vigjátékírónak, akinek művét azóta színpadon adták.

Néhány ezer esztendő jelentéktelen porszem talán a világ folyásában meg a bolygók életében, de az emberi kultúrához mérve, bizony nagyon is tekintélyes idő. Korok, izlések, hitek és tradíciók váltakoztak azóta rövidebb-hosszabb időközökben, új emberek jöttek új művészeti elvekkel, de a klasszikus ókor néhány remeke — és közöttük *Aristophanes* művei is — sértetlenül állotta ki az idők viharát és mindmáig alapját teszi mindazok összességének, amit közönségesen kultúrának szokás nevezni.

Ezeket a klasszikus műveket olybá kell tekinteni, mint valami ajándékot, amit valamely adakozó szellem szórt az emberiség elé, mint drága és páratlan kincseket az ész kimeríthetetlen bányájából. Éppen ezért ünnepséget kell, hogy jelentsen, valahányszor ezeknek a gigászi alkotásoknak a fényében sütkérezhetünk.

A fiatal Dunaparti Színház büszke lehet önmagára, amiért ekkora nehéz és hálátlan művészi feladatot választott megoldásra. Ha a *Nőuralom* előadása nem váltotta ki a közönségből azt a sikert, amelyet értékéhez viszonyítva ki kellett volna váltania, egy pillanatra sem szabad a darabban vagy a színházban keresni az okot, mert ők igazán mindent elkövettek, hogy ez a hallhatatlan remekmű a maga kristályosan sziporkázó nagyszerűségében kerüljön a közönség elé. Minden elismerést megérdemel a Dunaparti Színház ezért az — valljuk be — önfeláldozó

Mészáros, Petheő, Gellért
Három csésze tea — Belvárosi Színház

Papp R. felv.

Gábor Tibor

az Újpesti Színház kitűnő táncos kómikusa

bátorságért, amiért ilyen kulturmunkát végzett és azért a művészi teljesítményért, amely a magyar színpadok legkiválóbb produkciói között is joggal kérhet helyet.

Kiben van hát a hiba? Talán az ezerfejű Molochban: a közönségben? Igazságtalan és valótlan lenne ezt állítani. Minden' szellemi kultúra és minden haladás ellenére is számolni kell a mai ember tufeszült és energizált idegeivel, amely a színház és a szereplők legkitűnőbb teljesítménye dacára sem tud elvonatkozni annyira a mai idők nyomasztó hangulatától, hogy a sok évezredes klasszikus alkotásokat a maguk frissességében élvezni tudja.

Majd ha feleszmélünk ebből a fásultságból, csak akkor fogjuk teljesen értékelni tudni azt a művészi és minden kulturembernek becses ajándékot, amelyet a Dunaparti Színházról kaptunk.

Vigh Mancsi

Holnap, holnapután jubileuma lesz a Százszorszépnek: félévszázadik előadását éri meg a kedves, vidám operett. Hogy a jubileumon helyet kell adnia a repertoáron egy másik darabnak, azt előzetes szerződések okozzák, amelyek a februári terminust biztosították Kosáry Emminek, Király Ernőnek, Buttykay Ákosnak s az „Ezüst sirály”-nak. De nem is erről akarunk beszélni, nem is magáról a Százszórsepről, amely két hónapja mulattatja immár a pesti közönséget s amely maholnap megkezdí vidéki és külföldi útját is. A magyar színigazgatók csaknem kivétel nélkül megszerezték az operett előadási jogát; Marton Sándor pedig éppen most folytat tárgyalásokat Berlinben, hogy a Százszorszépet ott tavaszra kihozhassák.

De, mondom, nem erről akarunk beszélni. A Százszorszépprimadonnájáról, Vigh Manciról legyen szó ezekben a sorokban. A Százszorszép volt első nagy szerepe s a Százszorszép volt egyben első nagy sikerre is. Ma már mindenki ösmeri. Ma már nem kell fölfedezni és nem kell elmondani róla mindazt a jót, amit a tehetséges kezdőkről szokás elmondani rendesen. Ma már nem kell konstatálni róla, hogy szép, hogy pompás színpadi jelenség, hogy egyéniség — még pedig: rokonszenves egyéniség! — a színpadon, hogy intelligens és gondolkozó színésznő, aki a rábizott szerepet meg tudja formálni, hogy figurát csinál, amely beleillik a darab keretébe, hogy természetesen egyszerű és egyszerűen természetes. Mindezt — mondom, — tudja róla

IRÓGÉPET

szállít, vesz, becserél,
szakszerűen javít

ECKSTEIN GYULA, IV. Párisi-u. 1. l. em. Tel. 126-06.

Budapest apraja-nagyja. Hát mit mondjunk el róla? Hogy a hangja, az énektudása, a tánca, gesztusainak finomsága, arcjátéka, nézése, járása, mosolya, elborulása a vérbeli operett-primadonnát mutatja? Nem, ezt sem kell külön fölemlíteni ezen az estén, amely ünnepi estéje neki, amikor az első címszerepet ötvenedszer játsza.

Csak konstatálni kell, hogy itt van, Csak örülni kell neki és be kell írni a nevét abba az aranykönyvbe, a melyben a pajkos Muzsa legjobbjainak nevét találjuk: a *Hegyi Aranka*, *Pálmay Ilka*, *Fedák Sári*, *Küry Klára*, *Kosáry Emmi* neve mellé.

S. S.

A babonás szerző

Apróságok Molnár Ferencről, meg a „Színház”.ról

Szükségtelen hangsúlyoznunk, hogy mit jelent az irodalmi és színházi életünkben Molnár Ferencnek a neve. A Molnár-premier-ek mindenkor társadalmi és művészeti életünk egy-egy nagyszerű eseményét jelezték, még kontinentális viszonylatban is, amit a nagysikerű külföldi bemutatók egész sora igazolni szokott. Mint ismeretes, Molnár nemrégén elkészült a legujabb színpadi művével, három egyfelvonásossal, melyek közös címe a „Színház”. Nem lesz érdektelen ezek után ugyebár, ha a szerzőről a legujabb darabjával kapcsolatban egyetmást elárulunk. —

Bárdi Ödön, a Vígyszínház kitűnő rendezője a napokban valamilyen fontos ügyben be akart menni az igazgatósági irodába, Faludiékhoz. Az előszobában azonban utját állta Komor bácsi, a színház titkárja azzal, hogy most nem teheti be senki a lábát a direktorékhoz.

„Még én se?” — kérdi megütődve Bárdi.

„Bizony még te se” — feleli rendületlenül Komor.

„Hát ugyan miért nem?” kérdi most már kissé sértődötten a jó Bárdi.

Komor bácsi rejtelmes arccal feleli:

„Majd megtudod később” . . .

Mit volt mit tenni, Bárdi megadóan vetette magát az egyik zsöllébe és

— várt. Hirtelen felneszel. Furcsa, különös hangok ütik meg a fülét. Onnan hallatszanak a direktorék szobájából. Előbb egypanaszosan esdeklő női hang, majd frivol kokott-kacagás, később meg sikongó, zokogó, könnybe fulladó asszonysíránkozás hallszik az ajtó mögöl, mintha az ember a középkori inkvizíciós termek valamelyikének a szomszédságában ülne. Bárdi magánkívül ugrik fel s az ajtóhoz rohan. Komor bácsi megint csak utját állja: „Nem, nem lehet, fiacskám”. Bárdi a képéből kikelve dadogja: Te, én ezt nem tűröm, . . . Mag akarjátok ott benn ölni . . . igen, halálra akartok kihozni egy szegény nőt? . . . Betöröm az ajtót . . . ha be nem engedtek . . .

Mire Komor: „Sose izgasd magad fiacskám, ime hát lásd, ami végbe ment” — az ajtó egy kissé kinyílik s a bennlevők, a direktorék meg Molnár bosszusan pillantanak fel. Igen, a szobában nyoma sincs valamely nőszemélynek, hanem mindössze az történik, hogy Molnár olvassa a „Színház” című darabját s mint ahogy szokása, az egyes alakokat mindjárt meg is játszotta s még hozzá oly páratlan alakító képességgel, hogy kintről még magát a Színház rendezőjét is tévedésbe ejtette.

S most egy apróság Molnárról, aminek a hallatára tán sokan hitetlenül fogják a fejüket csóválni. Igen, a páratlan színházi sikereket átélő szerző, akinek a nevéhez olyannyi szokatlanul meleg szinpad diadal fűződik, jobban drukkol egy-egy premier-je előtt, mint akárhány érettségiző diák. Ahogy a főpróba közeledik, alig lehet szavát venni — vagy ha szól, zavart és furcsa, alig érthető hangokat, mondatokat ejt ki. Ugyszólván minden emberben egy-egy lappangó ellenséget lát, aki csak reá les, hogy egy alattomos csapással leteritse. Ha valahogy társaságba vetődik, úgy szótlanul szivja el egymásután a cigaretták szakadatlan sorát, közben meg a kezeügyébe kerülő papirdarabokra, ujságszélékre, avagy éppen a kávéházi asztal márványára a legpazarabb fantáziájú diszitó motívumok egész tömegét rajzolja. Ime itt van mutatóba a „Pesti futár“-nak egyik példánya, melynek a címlapját Molnár 1916. okt. 19-én

— közvetlenül a „Farsang“ premier-jét megelőzően „drukkházában“ kávéházi társaságának közepette az itt közölt módon ezernyi cirádával ékítette fel. Még egy pár premiér és Molnár bizonyosan veszedelmes konkurens lesz Falus Elek közismert könyvboríték diszitó művészetének.

*

Végül még egy jellemző apróság. Molnár Ferencnek a lakásán valóságos pártját ritkító gyűjtemény található különféle cigarettákkal meg szivartárcákból. Barátai, meg tisztelői ugyszólván elhalmozzák őt minden fontosabbnak látszó esemény vagy dátum küszöbén az ajándékok legszokásosabbikával, egy-egy remekművű cigarettá szelencével s így nem csoda, ha Molnár, akinek az életében annyi sok-sok jelentős állomás van, most már ezekből egy egész kis muzeumot állíthatna össze.

Persze, ezek után, óh nyájas olvasó, meg vagy szentül győződve, hogy Molnár minden egyes zsebében egy-egy cigarettadoboz-műremeket tartogat, s ha véletlenül olykor eszébe jutna, hogy valamely nikotinkölteményt csalj ki tőle, akkor mindig más és más szelencéből kinálna meg téged. Pedig dehogy! Nem akadt még halandó, aki más cigarettá rejtegető szerszámot látott volna eddig nála, mint egy kiérett mesült ütött-kopott, özönvíz előtti princessas-bádogg skatulyát, melyet a mester szüntelenül ott visel a szive fölött s meg nem válna tőle tán a világ minden kincséért sem. Bizonyára valami szerencsehozó jószág lehet s egyedül neki köszönheti Molnár az ő sikerekben és dicsőségben olyannyira gazdag írói multját, nem pedig nagyszerű genie-jének.

MIMOSA - FELVÉTELEK
- MŰTEREMBE

Budapest, VII., Dohány - utca 102.

Szabados Piroska, Baán Annie, Darvas
Julia kisasszony — Madách Színház

Szentiványi felv.

Szárnyat bontott az Ezüstsirály

Egy melegszívű, aranylelkű ember muzsikája az Ezüstsirály zenéje. Nem tudjuk milyen lehet *Buttykay* Ákos „komponálási módszere?”. A folyékony, spontán melodiák szerencsés fia-e, avagy a homlokot, agyat szórító, halántékot feszítő munka embere-e; istenáldotta diszpozíciók, vagy pedig kulturált önkritika eredménye-e a muzsikája, mindegy! A partitúra, a melegszívű ember aranylelkén ragyogóra csiszolt hanggyöngyök sorozata. Minden hang, hatás, zenei aláfestés a legjobb helyen, legjobb időben szólal meg: egyetlen hangjegyekével sem irhatott volna többet és bármelyik elhagyása fájó sebet ütne, a zenei gyöngysor egységén.

A pesti ember, ha már igen-igen szeret valakit, azt mondja rá, hogy drága ember. Igen, *Buttykay* ez a drága ember: a zenészek, színészek,

szóval az egész színház drága embere. Kultuszt űz az udvariaságból, mindenkihez van egy meleg, lágy szava, és még szerzői intencióit is lekötelezően kedves modorban juttatja érvényre. Nem a tudós, tudakos, skrupulózus, ideges szerző, nem a deszpota „művészegyéniségének a kompozíción keresztül való” érvényesítésében. Ezért úgy haladnak a próbái, mintha az Ezüstsirály egy nagy, szerető család közös munkacélja lenne: a zenész, színésztalálkozó szeretetteljes, ambiciózus ajándéka az ő drága emberüknek.

A próbák napról-napra folynak, haladnak. *Király* Ernő pályája egyik legnagyobb sikerű alakítását fogja nyújtani. Szerepének minden parányi részletét alaposan, művészi gonddal tanulja. Ugy tűnik fel, mintha kísérleti lélektant praktizálna — önmagán!

Frici bácsi — a kitűnő rendező,

Ferenczy — szokásához híven minden szerepet tud kívülről. Magán szereplő, vagy kardalos, férfi vagy női, énekes vagy táncos szerep egyaránt „fekszik” neki. Nem is lenne a kritikusnak munkája, ha ő játszana el mindent — a premieren. A próbákat mégis csak *Tapolczai* direktor ur látogatja a legszorgalmasabban. Láthatóan rajong a muzsikáért és együtt énekel minden melódiát — kívülről. Ugy hiszem, hogy ő lenne a leghálásabb publikum, ha történetesen nem az ő színházában kerülne színre az *Ezüstsirály*.

Stephanidesz karmester hatalmas munkabírásával ejt bánulatba. Dél előttje legnagyobb részét a zenekarral tölti el. A zenekari munka csaknem kész. A finom ritmusokon, mesteri frazírozásokon már túl van a zene. Most rövidesen az együttes, színpadi és zenekari munkára kerül a sor.

A librettó szerzője, *Földes Imre* a sugó mellett támaszkodik a függönynek. Csendes, szótalán, nyilván meg van elégedve a dolgok menetével. Próba után csukott kétfogatúval megy haza szerzőtársával, *Buttykay*val.

B. F.

A *Nemzeti Színház* február végén mutatja be *Szomory* Dezső legújabb színművét a *II. Lajost*, amely a mohácsi vész történetéről szól és amelyik a Habsburg királydrámák sorozatának egyik része.

*

Karinthy Frigyes a *Madách Színház* részére *Henri Bataille* egyik verses egyfelvonásosát fordítja, amely valószínűen: *Emlék* címen fog színre kerülni.

*

A *Madách Színház* legközelebbi ujdonsága *Korcsmáros* Nándor háromfelvonásos vígjátéka lesz. Címe még nincs egyelőre véglegesen megállapítva.

Kálmán Erzsí, Baló, Péchy Blanka, Fáy Flóra, Magas
VII. parancsolat — *Madách Színház*

Szentványi felv.

A két Ruttkay

Az apa és a fiú

Ruttkay György . . . a név ismerős csengésű mindnyájunk előtt: gyalkorta ragyogott elének egy-egy gyönyörű kritika alól a „Pester Lloyd”-ban s ezeken a kritikákon át egy esztétikus világfelfogása, finom és bonyolult intellektualitása rajzolódott elének. A kritikust Ruttkay Rothauser Miksának hívták s amikor e sorokat írjuk . . . már nincs közöttünk. Néhány évvel ezelőtt itthagyt bennünket s meghatottsággal gondolunk szebbnél-szebb, hatványozott értékű írásaira, amelyek valaha a legkönnyedébb, a legszellemesebb és a legfordulatosabb szinpad kritikák voltak. De akik az elmúlt évek színházi eseményeit figyelemmel kísérték, azok még jobban emlékezhetnek a Ruttkay György nevére, a drámaíróra, erre a drága, színes és mély fantasztára, aki egész életén át figyelt, bámult és megfigyeléseit új és új jelenetekben röppentette a szinpadra.

Ruttkay Rothauser Miksa a kritikus és Ruttkay György a drámaíró egy és ugyanaz a pozitív tudású író volt — egy személyben s a nagytudású cikkíró, ha felejtetni akarta a zsurnalisztikát, vágyakozva fordult a szinpad felé s a drámai scéna világában pihentette meg finom, cvikkeres fejét. Valami kesernyész, ideges mosolygás jellemezte őt s közvetlenül halála előtt már teljesen kibontakozóban volt benne az a kedves, neuraszténias drámaíró, akit a *Vénusz* című vígjátéka (1906. január 19-én mutatta be a Nemzeti Színház) s

„Az első és második” című drámája (1913. január utolsó napjaiban ugyancsak a Nemzeti Színházban került előadásra) reprezentáltak. A „Vénusz” hajszálfinom tónusa a titokzatos nőnek, aki anyja betegsége miatt, hogy pénzt szerezzen, elmegy egy szobrászhoz, sűrű fátyol alatt s eladja modellül testét, de arcát megőrzi inkognitóban, akkor vakítóan ragyogott sivar drámai rodalmunkban. Boulevard-franciák és unott németek kerültek akkor színre Pesten és Ruttkay

Gombaszögi Frida és Ruttkay György
a Vígsház előtt Papp Rezső felv.

György halk átérzéseitől, sajátos szinpadi törekvéseitől a legszebb eredményeket vártuk.

Hét évi hallgatás után Ruttkay György újra meghajolhatott a Nemzeti Színház rivaldájának fényében s egy csepp lírával és büszkeséggel visszaemlékezhetett a régi Nemzetre, ahol a megboldogult Dezső és Császár Imre segítették a Vénuszt első diadalára.

Hét év alatt sok minden történt, a szinpadon Bernstein és Flersék után megjött az új magyar komédia is s az európai drámairás kapui szétáruultak előttünk. Shaw, Wedekind kerültek színre, elrepültek már feltűntünk a szinpad viharos esztendői s amikor leültünk puha zsöllyénkbe, hogy újra hallhassuk Ruttkay Györgyöt, csendes és mély meglepődöttséggel állapítottuk meg, hogy még mindig ő a legintelligensebb drámairónk s hogy szinpad mestereink közül ő tartotta fenn leginkább kontinuitását a francia szalon-drámák levegőjével.

„Az első és második” — volt az utolsó s Ruttkay György meghalt. De 1916. szeptemberében a „Keringő” című dráma alatt újra ott van ez a drága név, amely most már a fiáé s fiu ugyanazokkal az egyszerű és költői eszközökkel hódítja meg magának a Vigszínház intelligens közönségét. A második Ruttkay György első darabja szép sikert aratott, intellektualitását nagy érdeklődéssel jutalmazta meg a közönség, amelynek soraiban ott voltak azok is, akik könnyelábadt szemekkel s elszomorodva tapsoltak az apja fiának — a Ruttkay György fiának.

S most újra találkozunk a névvel. Az új színmű, a „Tóth Etelka”. Vajon ebben a cinikus világban fog-e valaki is arra gondolni, hogy milyen megható szeretettel őrzi a fiu az apja nevét s milyen méltó erre a névre, ha mindig, sőt ma is csak irodalmat csinál és akar csinálni.

Kázmér Ernő

Tóth Etelka próbáján

A színészbejáráznál nagy sürgés, forgás és a kora délelőtti órák ellenére máris olyan forgalom bonyolítódik le a portásfülke előtt, mintha valami premierest volna. Pedig csak egyszerű próba folyik a szinpadon és átmenve az odavezető kis vasajton szorgalmas munkáskezek kopácsolását lehet hallani minden felől, amint diszleteket állítanak fel és a világítást próbálják. A színészek utcai ruhában állnak a szinpadon, elől a rendezői hid felállítva, a sötétbe burkolt nézőtérre, ahol mint fölismerhetetlen árnyak ülnek vagy állnak csendesen az emberek. Néha röpkepáranccszavak ropennek fel a nézőtér sötét homályából, megismerjük a hangot Jób Dánielé, a kitűnő rendezőé, akinek egyszerre százfelé is van gondja, a színészeket ügyeli, a diszletezést, a sugót és a világosítók tartja kordában egyszerre. Olyan mint egy modern bűvész, akinek kezében futnak össze a darab megalkotásának összes számai. A szinpadon

A legfinomabb hentesáru különlegességek.

BALOGNÉ

fűstölthús és csemegeáru lerakata
Teréz-körút 8.

Ruttkay György legujabb háromfelvonásos vigjátékát próbálják, a **Tóth Etelkát**.

Lekerülünk lopva, lábujjhegyen a nézőterre és egy sarokszölyvére letelepedve figyeljük a próbát. A színpadon épp a második felvonás diszleteit állítják fel, egy gyönyörű belvárosi cukrászdát, amely veszedelmesen hasonlít a Zserbóéhoz. Itt játszódik le a vigjáték második felvonása, amely ezt megelőzően arról szól, hogy egy kedves és temperamentumos kis vidéki özvegy, akit az egész vidéki város férfi népe, a patikus és a jegyző meg a többi mulatságos kisvárosi figura körülrajong, addig álmodozik és vágyakozik Budapestről, míg egyszer csak feljön, itt azután nagyvilági hölgy lesz belőle, akit az egész nagyváros ünnepele és imád... Udvarlója is akad, aki azonban hiába ostromolja, mert a bájos kis özvegy mindig túl jár az eszén, úgy hogy végül is behódol és — feleségül veszi.

Olyan szereposztást már nagyon rég nem láttunk, amilyent ehhez a roppant bájos és finom vigjátékhoz bocsájtott a szerző rendelkezésére a színház. A fő női szerepet, a kedves és csintalan vidéki asszonykát, **Gombaszögi Frida** játssza, akinek ez lesz a legelső fellépte színpadon az emlékezetes szerencsétlenség óta. Az idei szezon szenzációja valóban az ő alakítása lesz, olyan nagyszerűen játszik. Az arcán már nyoma sem látszik a sebhelynek, játéka és megjelenése ugyanaz mint a régi **Gombaszögié** volt. A többi szereplők is a javából vannak kiválogatva. **Gombaszögi partnere Lukács Pál** a kitűnő szerelmes színész, aki a férfit játssza. Nemkülönben a többi szereplők, a kitűnő **Tanay Frigyes**, **Haraszthy Hermin** és a drága **Vendrey tata**,

akik mindhárman a kisvárosi élet egy-egy nagyszerűen sikerült karrikatura figuráját fogják megjátszani, sőt a többiek neve mint **Kertész Dezső**, **Fenyő Emil**, **Fenyvessy Emil**, **Thurzó Elvira**, **Bárdy Ödön**, **Győző** és **Gách Lilla** mind sorjában a legnagyobb biztosítéka annak, hogy **Ruttkay: Tóth Etelkája** nagyszerű sikert fog aratni a Vigszínházban.

Magyar zeneszerzők művei Berlinben.

Berlinben az Alberti-Verlag kiadásában egy kottafüzet jelent meg, amelyet a *leghíresebb komponisták táncszámai* címen hirdet a *Vossische Zeitung*. A füzetben **Kálmán Imre**, **Lehár Ferenc**, **Jacobi Viktor**, **Szirmai Albert**, **Ötvös Adorján**, **Engelberger Willy** és **Zerkovitz Béla** művei szerepelnek.

Mészáros Giza, Gellért

Papp R. felv.

Három csésze tea — Belvárosi Színház

Niczkyné Ilona, Kálmán Erzsi, Molnár
VII. parancsolat — Madách Színház

Szentiványi felv.

Egy mellőzött szerző keservei

Beszélgetés a világ legöregebb vigjáték-írójával

Ha a színházi világban öreg szerzőről beszélnek, nem kell ám valami nagy szakállu bácsira gondolni. Öreg szerző alatt értik például Molnár Ferencet, Földes Imrét, Herczeg Ferencet, akiknek a darabja „ilyen öreg”, amint pestiesen mondják.

Most azonban kivételesen egy ilyen nagyszakállu, valóban öreg, idős íróról van szó, akinek a darabját — végre előadják a héten a Dunaparti Színházban.

A kommunikékben olvastam, hogy valami Arisztófánész nevű író (a másik nevét senki se ismeri) „Nőuralom” címmel darabot írt, amelyet a Duna-

parti Színház elfogadott és előadni szándékozik.

Arisztófánész... Arisztófánész... ki lehet ez?

Elhatároztam, hogy felkeresem és beszélek vele a premierje előtt. Először az „Otthon”-körben kerestem. A legöregebb ember, akit a bakkasztalnál láttam, valami Mandovszky nevű szerkesztő volt. Itt tehát nem találtam. Végül megtudtam, hogy az illető író nem rendezetlen hitű, fölmentem tehát a Magyar Írók Nemzeti Szövetségébe, hogy talán ott szokott feketézni.

Tévedtem. Itt se lehetett megtalálni.

Már lemondtam a reményről, hogy megtaláljam a kitűnő író, amikor a Nemzeti Múzeum előcsarnokában egy töpörödött öreg bácsikát pillantottam meg. Megkérdeztem a rendőrt, ismeri-e, azt felelte, hogy sohase látta azelőtt, csak most egy pár nap óta mászkál itt a múzeum környékén izgatottan . . .

Megvan. Ez ő lesz.

Óvatosan odaléptem hozzá s bemutatkoztam:

— A Komédia munkatársa vagyok. Kihez van szerencsém?

— Arisztofánesz — mondja ő és nyújtja felém vékony, aszott kezét.

— Örülök a szerencsének — mondtam — engedje meg, hogy a premierje alkalmából meginterjúvoljam. A közönség nem ismeri Önt és éppen ezért sokat vár a darabjától. Hány évesnek tetszik lenni?

— Márciusban leszek 2382 éves.

— Szép kor — jegyeztem meg szeliden — és csak most jutott eszébe, hogy darabot írjon?

— Ó dehogy, mentegetődzött az öreg író, megírtam én azt már régen, van egy 2000 éve, tehát tetszik tudni én nem járok kávéházba, nem járok az Otthonba, nincsenek barátaim és csak vártam türelmesen, mikor kerül rám a sor.

— Szép nagy türelmének tetszik lenni, feleltem alázattal.

— Hát bizony egy kis türelemért nem megyek a szomszédba — mondja

Mészáros Giza, Petheő

Papp R. felv.

Három csésze tea — Belvárosi Színház

Arisztofánesz mosolyogva. De hála a nagy Zeusznak, megsegített és most a héten végre előadják a darabomat. Azt hiszem sikere lesz. Különösen a nőknek fog tetszeni. Egy kicsit pikáns is, vakmerő is, no meg azután nagyszerű kommunista elvek vannak benne lefektetve. Halom, hogy most az kell az embereknek.

— Ezt eltalálta Mester. Kommunizmus, ezaz amire most bukunk.

Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat legmagasabb áron vásárol **ELEK IMRE** könyvesboltja
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 42. SZ.

— Na látja. Tudom én, hogy mi kell a népnek. Csak az bosszant, hogy ha már kétezer évig vártam a bemutatóra, miért éppen a legkisebb színházban adják a darabomat. Hiszen alig kapok érte esténként 5—600 koronát. Mi az nekem?

— Nana, csak nem kell elkeseredni — vigasztaltam — előadhatják még a maga darabját a Városi Színházban is, de akkor librettót kell írni belőle. Össze kell állni a Zerkovitzal, az éppen megfelel kegyednek. Neki is kétezeréves melódiái vannak. Meglássá Mester, fognak még ntaguk olyan slágereket írni a Bélával, hogy öröm lesz hallgatni. Ott aztán lesz tantiém bőven.

D'Arrigo Kornél, Bartos Olga
Csillagok csillaga — Royal Orfeum
Angelo felv.

— Hát hiszen most már majd csak lesz valahogy, bólingatott a fe félvel Arisztófánész bácsi. Csak az aggaszt, hogy nem fogják megérteni a darabomat.

— Miért?

— Hát kérem, tetszik tudni, ugy látom ebben az országban minden a feje tetején áll. Képzelve csak az én darabomat is éppen megfordítva játszik.

— Megfordítva? Hogy-hogy? Az lehetetlen.

— Dehogya is lehetetlen. Láttam a a sugókönyvet. Ez van a földelin:

NÓURALOM

Vigjáték 1 felvonásban

Írta: Arisztófánész

Fordította: Arany János

Látja kérem, hát érdemes ezeknek darabot írni? Ki az az Arany János?

Elbucsuztam, nem vitatkoztam többet. Igaza van az öregnek.

(ö. a.)

Zerkovitz új operettje. Zerkovitz Béla a népszerű zeneszerző a Százszorszép komponistája, *Adám és Éva* címen új háromfelvonásos operettet írt, amelyet valószínűen a buda-temesvári színtársulat fog bemutatni.

Jób Dániel háromfelvonásos vigjátékot fejezett be. Címe: *A menyecske* és a Vígsház fogadta el előadásra.

CSILLAG ERZSI FÉNYKÉPEZŐ MŰTERME

BUDAPEST, IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 17. SZ.

Telefon 123—13.

Színházi

vacsorákra kiválóan alkalmasak Fleischmann, Polacsek elismert különleges felvágott és kolbászaru gyártmányai.
(Gyár: Budapest, VII., Holló-utca 11.)

Palásthy Irén első gázsija

A Városi Színház Palásthy Irénje, aki ma egymásután aratja nagyszerű sikereit, régi színésznő már annak ellenére is, hogy ő a Városi Színház egyik legfiatalabb tagja. A kis Palásthy hat-éves kora óta színpadon van és így nem csoda, ha az egyik kis unokahuga a multkorjában következő kritikát mondta róla: „Nagyon szép volt a Százszorszép, mindenki jól játszott, csak éppen az Irénke nem.”

Volt nagy megdöbbenés a Palásthy-családban.

— Bizony rossz volt az Irén — folytatta a kis rokon — mert *olyan volt, mint otthon*.

Ennél jobb kritikát nem is lehet mondani a kis Palásthyról, akit a színházban mindenki szeret, mint azelőtt az Operaházban. Ott is kedvence volt mindenkinek a kis Irén lány, nem csoda tehát, ha kilencéves korában már gázsista volt. Az Operaházban ugyanis Szent Erzsébet legen-

dája került színre és szükség lett volna egy kislányra, aki eldanolja:

„Napfénytől itt csillog a föld,
Anyámat otthon üdvözlöd,”

Volt nagy tanakodás, hogy ki énekelje le a kis dalt, míg végre a balletből Palásthy jelentkezett.

— Majd elénekelem én.

— Hogy tudnád te azt elénekelni? — aggodalmaskodott a karigazgató, de a kis Irén, már bele is kezdett a dalba.

— Otthon megtanultam előre, mert tudtam ugyanis, hogy ezt csak én énekelhetem, — jelentette ki Palásthy primadonnai fölénnnyel.

Meg is kapta a szerepet és tiz koronát esténként. Ez a tiz korona volt Palásthy első gázsija. A történeti hűség kedvéért el kell még mondanunk, hogy a tiz koronát az Operaház legfiatalabb szólistája, minden előadás után elcukrázdázta kolléganőivel Drechsler Irénnel, Mauthner Böskével és Haár Emmussal az egyik Gyár-utcai cukrászdában.

Nőuralom a Dunaparti Színházban

Piri papája menekül Aristophanes elől.

II. Király Színház

Jámbor idegen, aki a Király Színház színészbejáróját a színház királyutcai frontján keresi, a legtöbb esetben avval a kétségbeesett tudattal hagyja abba szorgos kutatását, hogy a híres kis kapu, amelyről annyit olvasott, de amelyet még soha életében sem látott, valószínűen eltűnt, beomlott vagy valamilyen más módon megsemmisült, mert akárhova megy be vagy akármelyik ajtón próbálkozik, mindenütt a nézőtérre vagy legfeljebb az emeleten lévő igazgatósági irodákba téved. A színházi beavatottak azonban tudják, hogy a Király Színház kiskapuját hol kell keresni, jóval feljebb egész más utcában, amely látszólag úgy tűnik fel mintha semmi összeköttetésben sem lenne a színház Király-utcai részével. Pedig a Csengery-utcai bejáró egyenes kapcsolatban áll ezzel a résszel is, mert a színház azon a hatalmas telken épült, amely a Király és Csengery-utca között terül el.

Belépve az éjjel-nappal mindig becsukva tartott ajtón, az az érzésünk támad, mintha egy kétemeletes polgári házba tévedtünk volna be. Az emelet körbe futó folyosóján csupa ajtó, mintha kis lakásokkal volna telve. Csak az udvar cáfolja meg azt az érzést, mert tele van rakva mindenféle használatból kiment diszletekkel, kellékekkel, számmal és egyéb rejtélyes szín-

házi holmikkal, amelyekről már senki sem tudja, hogy mire használták eredetileg. Az első emeleten Rákosi Szidi színésziskolája helyeződött el. Itt vannak a tantermek, amelyek dél-élt, délután nagy zajtól lármásak és esténként a növendékeknek csak pár lépést kell leszaladniuk az emeletről, hogy a színpadon statisztálassanak. Különben a színiiskola élete nagyon össze van forrva a színházzal, úgy hogy szinte nem is tudna nélküle meglenni. A növendékek előadás előtt, közben és után állandóan ott tanyáznak a kis udvaron felállított padok körül és áhítatosan nézik a nagyokat: Fedákot, Lászlót, Rátkai Marcit és Somogyi Nusit vagy Latabárt.

A színpadra vezető folyosó előtt a portásfülke mellett kell elhaladni, ahol a Király színház házi cerberusa, a portás uralkodik. Sasszemekkel lesi állandóan a folyosót és ha egy idegen alakja tűnik fel előtte,

Festesse meg szőrméjét

(felelősséggel minden szívre)

BORDY F. IMRE SZÜCSNÉL

Budapest. VI., Ó-utca 11.

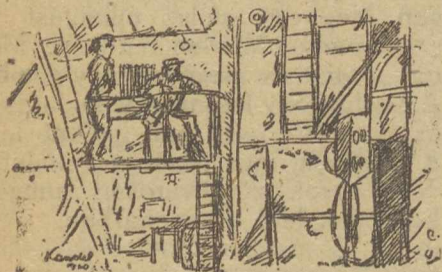
FREUD NŐVÉREK

női divatszalon

Budapest, IV., Bécsi-u. 5.

Telefon 93-06.

aki nem tartozik szorosan a színházhoz, lecsap rá mint a sárkány az áldozatára és jaj annak aki ide beme-

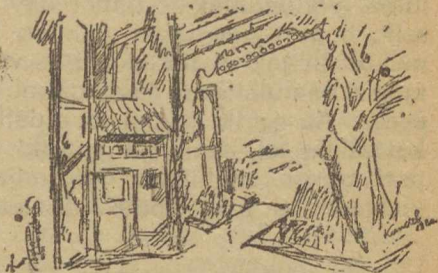
A világosító a fedélzeten

részkedett. Csak írásos igazolvánnyal engedik be a nem a színházhoz tartozót és azt is annyi ceremónia alá velik, mintha a római pápa elé menne az illető misére. Az összes budapesti színházak kiskapui közül a Királyé a legmegközelíthetlenebb, mert valami babonás félelemmel tölti el a színházat az idegen jelenléte.

A folyóson szerencsésen keresztül jutva, kis vasajton nyitunk be és máris a diszletraktár kellős közepében találjuk magunkat. Nincs érdekesebb látvány a világon mint egy elhagyott, rendetlen diszletraktár — közelről. Cifra sokágu toronytető hever összehajtva egy bidermeyerkes kandakó öblében, rajta keresztben egy kis oldal „levegő” azaz vizes kékre festett vászonrongy deszkára

kifeszítve. Imitt-amott lekopva róla a festék. Tengert, pincét, padlásszobát, tróntermet és buzaföldet ábrázoló vászondarabok pihennek egymás hátán kusza össze-visszaságban. Oly szomorú és kiábrándító innen közelről az egész.

A diszletraktár bal sarkában kis vasajtó. Óvatosan lenyomjuk a kilincset és belépünk a szinpadra. A zenekar harsány fortissimoja üti meg fülünket, zug és hömpölyög a zene a felállított diszletek között, az ivlámpák sugara vakító fénnel serceg a kopasz diszletvásznokra, bent folyik az előadás. Fedák befejezi a dalt, a kórus megismétli és a függöny gyorsan összecsapódik. Vége a felvonásnak. A színészek levonulnak a szinpadról és megkezdődik a

János vitéz a kulisszák mögül

munka. Hihetetlen pontossággal és beleidegződött biztonsággal szedik szét darabokra a szorgalmas mun-

A HÉT

Főszerkesztő:

KISS JÓZSEF

Felelős szerkesztő:

KÁZMÉR ERNŐ

diadalmas pályafutásának **31.** évét megkezdte és fiatalos erejével, elevenségével a legmagasabb igényű irodalmi izléssel továbbra is élére áll a magyar haladásnak

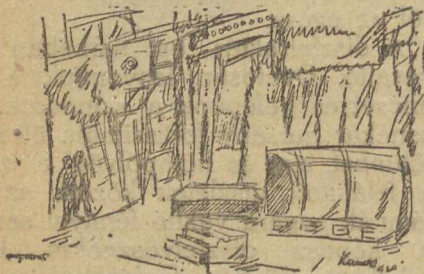
Megjelenik minden csütörtökön

Előfizetési díja: egész évre 140 K. Félévre 70 K.
Negyedévre 35 K. — Példányonkénti ára 3 K.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Országház-tér 16. :: Telefon: 145-49.

káskezek az előző felvonás diszle-
teit, egy része lesülyed, a másik meg
felröppen a zsinórpadlásra. Mindez
pillanatok alatt és már is kezdődik

Előadás után a színpadon

az új diszletet felállítására. Az embe-
rek szóltanul minden felesleges gesz-
tus nélkül dolgoznak, mindenki
tudja a munkáját és habár úgy lát-
szik, hogy összevissza minden terv
nélkül állítják a diszleteket, a végén
mégis bámulatosan összeklappol az
egész. Az egyik csapat az oldalfala-
kat állítja fel, ezalatt a másik cso-
port már a szuffitákat igazgatja, a
világítást a még épülő diszletekre

Az ügyelő műhelye

felszerelik, szőnyeget, butort, kelléke-
ket raknak a helyükre, a világosítók
emelet magasságú körbefutó karza-
tukon a világítást kapcsolják be.
Sarkadi bácsi a kedves ügyelő min-
denütt jelen van, mindenre felügyel,
kiszalad a színpad melletti hosszú
folyosókra, ahol sorra egymásután,
mint valami modern börtön magán-
zárkái — következnek az öltözők,

egyik emeleten a férfiaké, a másikon
a nőké. Majd visszatér a színpadra
a jobboldalon elhelyezett ügyelőtá-
blához, amelyen egy csomó gomb
van. Még egy utolsó pillantást vet
a színpadra. Minden rendben. Meg-
nézi óráját és megnyom egy gombot.
A vasfüggöny lassan emelkedni kezd
és egyszerre csak már hallani lehet
a közönség morajlását és amint a
muзикusok zürzavarosan hangolni
kezdenek lent a zenekarban.

Nyilatkozat

Török Rezső kabaréíró a következő
nyilatkozat közlését kéri.

Egyik fővárosi képesújságban Ko-
vács Kálmán névaláírással cikk jelent
meg, amely személyemmel saját nivó-
jához mérten, a lehető legizléstelenebb
módon foglalkozik és engem rágál-
makkal halmoz el. A cikkekre vonat-
kozóan csak annyit jegyzek meg,
hogy annak egy betűje sem fedí az
igazságot. A cikkben jelzett inzultus
elintézésére IX., Ferenc-körút 17, föld-
szint 7. szám alatti lakásomon ren-
delkezésére állok Kovács Kálmánnak.

Török Rezső

ORLIK SÁNDOR

írógép és irodabutorvállalata
Új helyiség: V. Dorottya-utca 10.
Telefon József 116—81.

Hozzák haza a kultura foglyait

Forró nyarakban a nap tüze égette, zordon telekben az Isten hidege dermesztette őket, ősszel, tavasszal vad viharok verfék ekhós szekerük ponyváját, sohasem volt nyugodalmuk, boldogságuk. Szenvedtek és ígét hirdettek, senkitől sem félve, bátor hangon.

Januárban még a Bánság síkjain éri őket a hóvihar, februárban az Alföld pusztaságait sínylik, márciusban már a nógrádi hegyek szikláin török szekerük kereke, áprilisban-májusban a Felvidék mindig lógó felhői alatt tanýáznak, a nyár Ungban, Beregben, Ugocsában perzseli őket, ősszel az erdélyi őszbozótok között járnak és így tovább, végig egy életen át: a mi vándorszínészeink. Kimázolt arcukon egyaránt kacag a magyar, a tót, a román, a német, meg a szerb, jóban vannak a pópával, de megisszák borát a dászkálnak is, mindegy, ők a kultura szolgálói, előttük nincs különbség. Most fordult a föld, a világzengés során ellenségekké váltak és halljuk, itt is, ott is recseg a nádbot a hátukon magyarságukért.

A mi vándorszínészeink riadtan menekülnek össze-vissza a sok ellenség között. Bánk már eldobta csillogó magyar ruháját, Romeo ráncosarcu aggastyán lett, Lili síkong az ijedtségtől, a Cornevillei harangok Gáspár apója örülten futkossa be az elárvult magyar falvakat. A nagy ideiglenes temetőben a büszke cseh pán, a román domnule, a szerb goszpodin kegyetlenül koplaltatja a szegény, szerencsétlen kóborló magyar színészt.

Kultuszminiszter ur, hozza haza a mi drága harcos magyar vándorainkat, ne hagyja elveszni a hódító ellenségek között, hiszen ők is olyan sinylődő foglyai most ennek a szomorú országnak, mint a Szibériában rekedt honvédeink. A pesti színigazgatóknak jó a szívük, majd elhelyezik őket valahogy a kórusban, csak ne kelljen az elrabolt földön vesszők között futniok a magyar színészet közlegényeinek.

Kardos István

Bucsuzz el a szinpadtól!

*Ma arcod bőre biboros a láztól,
élsz és kacagsz és tűznektárt iszol.
Virág vagy s félek holnap elvirágoz,
ma szép vagy így s tán holnap elhízol...
Jönnek majd újak, cihelődnek mások,
Fehér szobában várnak szeliden.
Ne várd be hát az őszi hervadásod,
bucsuzz ma el a szinpadtól, szívem!*

*Ma vig a bucsu, nincsen semmi kényszer,
ma önként mégy, szeszélyből is talán.
De holnap fáj... kinok tűzében égsz el,
tragoedia sir lelked szinpadán.
Az ősz gonosz, minden virágra but hoz
s nagyot kacag a sápadó színen...
Menj férjhez hát egy finom, gazdag urhoz
s bucsuzz ma el a szinpadtól, szívem!*

*Majd téli esték hóvilágos csendjén
szalónodba teára felmegyek
és cigarettem füstjén elmerengvén
emlék vizén fürösztöm lelkemet
és ásitok és férjeddal pikézek,
te majd harisnyát stoppolgatsz hiven...
Ezüstköd, füst csak minden szent ígézet,
bucsuzz ma el a szinpadtól, szívem!*

Bródy László

Gyárfás — kontra Pufi

Két recept a hizásra

Nem tehetek róla: bárhog is igyekszem, sehogy se tudom megközelíteni sem Gyárfás, sem Pufi közismert, mindenképpen imponáló terjedelmét. Nem tudtam ezt az óhajomat elérni a bőség egykori derűs napjaiban és sehogyse tudok megfelelő térfogatgyarapodáshoz jutni a mai nincstelenségek közepette se.

Mit volt, mit tennem, a legutóbbi napokban megérlelődött bennem az elhatározás, hogy megfelelő receptekért a két megfelelőbezzhetetlen szak tekintélyhez, Gyárfáshoz, meg Huszár Pufihoz fogok fordulni.

A kitűnő Gyafit éppen a reggeli toalettrendezésnél fogom el. Elmondom neki, hogy mijáratban vagyok. Hizási receptre van szükségem.

Dölyfösen mér végig!

„Maga, barátom, aligha leszen alkalmatos alany a hizás proceszszusára.”

„Már miért, tisztelt Gyárfás uram? — kérdem megsértődve.”

„Mert el fog képedni, sóbálvánnyá fog válni, ha meghallja, hogy mily bagatell semmiségből áll az én napi táplálkozásom.

„Valóban kíváncsi vagyok!”

Gyárfás elkezdti isteni nyugalommal „frizuráját” rendezgetni.

„Évek hosszú sorra óta sohasem reggelizem. Semmit se eszem, egész déli egy óráig. De ne gondolja, hogy tán valami kurát akarok ezzel tartani. Dehog is. Egyszerűen ehhez hozzá vágyok szokva; semmiféle eledelhez nincs guszтусom délig.

„De hát aztán délben csak kipótolja!... — szólok közbe cinikus vigyorgással.

Gyárfás lemondóan int:

„Nem egy embernek felkopnék az álla az én kicsiny menüm elfogyasztása után. Egy kis leves, hus, főzelék s legfőlebb gyümölcs; tészta meg

vajmi ritkán. Estig semmi. S este egy kis sült meg sajt. Uzsonna se dél előtt, se délután. Aztán soha semmiféle szesz. Igen, akármily hitetlenül is csóváltgatja a nyakának a gombját, így élek én, ettől kapom én a terjedelmemet, a tehetségemtől persze eltekintve, miután — hiába — a kövérré levéshez is csak tehetség kell először s csak azután holmi elemőzsia...”

Igy szólt Gyárfás, nagyon megköszöntem neki a kabalát s rohantam — Pufihoz. Hiába az óvatos ember jól teszi, ha a kapott receptet, bármily kapacitástól is származott legyen, egy másik kapacitással felülvizsgál-fatja.

Pufi csufondáros nevetéssel fogadott, mikor előadtam neki a Gyafi hizási metódusát.

„Hehehé... s maga komolyan elhiszi, hogy ilyen módon valaki egy gyárfási testalkatra tehet szert? ... Hehehe... tőlem majd mindjárt megfogja hallani az igazit. Hát igen. Én eszem mindig, amikor csak hozzájuthatok. Juszt is, azért is. Az én kedvenc ételem: a „sok”. Egy csöppet se teketóriázom azzal a nyomorult sertéscombbal vagy ürütökánnyal, ha a sorsa elibém hozza. És eszem ágában sincs, hogy az énekes torkomat holmi kis litty-lötty dolgokkal ingereljem. Nem én. Váltig szeretek

Műtárgyak, porcellán és bronzrégiségek

SICHERMANN és TÁRSA

VII., Erzsébet-körút 27. sz. (Gambinus ház)

VÖRÖS AZ ORRA? Használjon Elli-féle orrkremet. Elmulik az orrvörössége és szép orra lesz.

MAYER ELLA kozmetikai intézete
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 84. szám. II. emelet

jóban lenni az étvágytalansággal s bárkivel is, bármivel is, ami az ő szolgálatában áll. Igen az én elvem: inkább kevésszer sokat, mint sokszor keveset! Nem bánom, ha százszor is kisserkeszt érte Pestnek mindegyik ujságja. Hát így kell élni, tisztelt barátom, ha a példámat akarja követni. Gyafinak pedig megmondhatja, hogy az ő hizási receptje: egy kacsa. Egy a sok és számtalan kacsa közül, amely állandóan az ő asztalát díszíti!...

... Ezekután persze valóban óhajtható lenne, ha a népszerű Gyafi meg Pufi valamelyes egyezségben megállapodnának a két egymástól teljesen eltérő recept tekintetében.

Káldor Márton

Tanainé színésziskolája

T. Halmi Margit egyike legkiválóbb színészpedagógusainknak, akinek beszédművészete utólréhetetlen, február 1-én megnyitja magán színésziskoláját. Az iskolába úgy kezdők, mint haladók vétetnek fel. Az iskola tanterve felöleli a legmagasabb kiképzésig mindazt, amit egy modern színészképző iskolában tanulni lehet. Ugy a beszélő, mint a mimikai képzést, tehát mozsínészetet is tanít. Az iskola tanári karának másik erőssége Tanay Frigyes, a Vigszínház kiváló művésze. Ríthmikus testmozgás pantomim, egy Dalcrose tanfolyam keretében szintén fel van véve az iskola tantervébe. Bővebb felvilágosítással az iroda szolgál VI., Vilmos császár-ut 63. II. em 15. ahol naponként d. u. 4—5 közt jelentkezni lehet. — Növendékek csak korlátolt számban vétetnek fel és csakis olyanok, akiknél nyilvánvaló, hogy a tanítás eredményre vezet.

A librettista bánata

*Írnék
egy operettet;
bírnék
is írni egyet,
Nékem a téma
már nem probléma,
Megvan minden kellék,
ami egy operetthez kell még,
csak azért kétes,
hogy ebből valami lesz-e,
mert még nem tudom,
hogy a versíróval,
vagy a zeneszerzővel
vesszek-e össze?*

Érthetetlen

*Nem hinném el,
ha nem győződtem volna róla
meg magam,
hogy minapába
az operába
(igazolni tudom tényleg ezt.)
felvettek egy énekest
annak ellenére,
hogy egészen jó hangja van.*

Egy tőzsdejátékos észrevétele

*Érdekes tény
gyakran tapasztaltam ezt én,
pedig
komolyan
nagy kontraszt:
hogyha az árplyam
jól emelkedik,
az jól esik.*

(hérosz)

Miért nem hallgatja meg a publikum az utolsó számot?

Meginterjuvoltam a kifelé tódulókat

En bizony most hirtelenjében nem tudom, hogy másutt a kontinensen is annyira divatban van-e az a szokás: lehetőleg megszökni az utolsó műsorszám elől, elég az hozzá, hogy egy szép napon elhatároztam, legalább itt Pesten egy kissé utána nézek a dolognak. Vajjon a hatalmas vágy: mielőbb tolatkodás nélkül a ruhatárba jutni — lenne a legfőbb indítéka ennek a modern népvándorlásnak? Hiszen, ha így volna, akkor nyáron — mikor nincs valami nagy ruhatári forgalom s az előadási termek sincsenek annyira zsúfolva, hogy kimenetelkor valami veszedelmes tolongás támadhatna — akkor a szeptemberi vagy tavaszvégi időkben a publikumnak minden oka meg volna, hogy a műsort a maga teljes egészében végig élvezze és mégse teszi. Akkor is csak megszökik lehetőleg az utolsó számtól.

Hogy az okot valahogy megtudjam, az utolsó időben magam is beállottam az utolsó szám elől menekülő koncert látogatónak, de az ajtónál hirtelen megtorpanám s reávettem magamat egy éppen közelembé ért „menekülőre” s nosza neki a fogas kérdéssel:

„Miért nem méltóztatik végig hallgatni az utolsó számot?”

A tapasztalataim, illetve a feleletek imitt következnek:

Dohnányi koncert utolsó száma előtt. A közönség tulnyomó része áhítatos csendben várja a következőket, ellenben többek között

egy mölett, kissé tulérett dáma, keble fölött egész ékszerkirakat, váltig igyekszik a kijárat felé, Elfogom künn a folyosón s megkérdem a sietsége okát: Dühösen végigmér a tekintetével s látszik rajta, hogy küzd magával, vajjon feleljen-e vagy sem. Végre sértődötten megszólal:

„... Hát ... hát ... nem értem uram, hogy jön ön ahhoz, hogy engem feltartóztasson ezzel a kérdéssel? ...

Megnyugtatom, hogy egyszerű „írói megfigyelésről” van szó.

Szóval ön engem megfigyelés alá akar helyezni, mert nem vagyok hajlandó végig hallgatni azt a dörömböző-kasztnit odabenn? Ki ön nekem, hogy ezért felelősségre von, he? Különben ott jön a férjem — reámutat egy behemót nyakigláb emberre — az majd megmagyarázza magának, hogy miért jöttem már ki.

Nem ijedek meg. Szépen bemutakozom az elibém toppant uri embernek s megmagyarázom, hogy miről van szó. Az ur jóindulatosan bólint s önagsága — láthatólag — lecsillapodik. Most már készségesen adja meg a felvilágosítást.

„Hát tudja kérem, hogy őszinte legyek, mellettem ült egy kiállhatatlan fruska a koncert alatt. Kották voltak a kezében s mikor a mester játszott, mindig bennük lapozgatott. Ha pedig a mester szünetet tartott, akkor a fruska mindig úgy mért végig a szemével, mintha csak én egy amolyan parvenü lennék, aki semmit se értett azokhoz a szép valcerekhez meg ugratásokhoz, amiket a Dohnányi játszott. Azután az utolsó szám előtt valami gyorspolkaféle volt. Erre én hirtelen felálltam s odafordultam a hencegő fruskához: „Nagyon téved kiasszony, ha azt hiszi, hogy én a maga kottalapozgatása kedvéért va-

HULL A HAJA?

Tegyen kísérletet a „**SELLŐ**” biztos hatású hajnövesztő krémmel. Kapható a

VÖRÖSMARTY gyógyszerértárban

(Vörösmarthy-utca és Szondy-utca sarkán)

gyok itt" s gyorsan távozzam. Utóvégre az ember zeneértő vagy sem . . ."

Megköszöntem a választ.

Jól táplált, kövérkés uriember, közel a hatvanhoz. Az első pillanatra megállapítható, hogy kiérdemesült koncert habitű; persze az oldalán lóg, szíjjon az elmaradhatatlan látszó. Nosza elő a veszedelmes kérdéssel.

Némi viszontagságos párbeszéd után végre így szól a kövérkés ur:

A művészek meg az előadók — az én tapasztalatom szerint — az utolsó számban rendszerint lazálnak már, a pihenésüket kezdik el. Az utolsó szám többnyire kiábrándítóan hat.

"Honnan méltóztatik ezt tudni, hiszen az utolsó számot bizonynyal sohasem tetszik meghallgatni?" — kérdelem naiv képpel.

Az ur reám mered s nehézkesen böki ki.

"Hát, hát, én legalább úgy képezelem . . . s különben sietek" — szól az ur, azzal faképnél hagy.

Éppen jókor, hogy utját álljam a ruhatár felé való nagy törtetésben egy cvikérés, borotvált ifjunak.

Oh kérem, a mester zongorajátékának a hangulatát sokkal jobban

Heltai Jenő
(Villányi Andor rajza)

megtudom őrizni, ha el tudom kerülni a tolakodást, amivel a ruhatári darabok megszerzése jár.

No ez legalább egy intelligens válasz volt.

Kérdőzködésemet ezuttal nem folytathattam, miután közben a legutolsó szám is véget ért.

Egy másik alkalommal — Antalfy — Zsiros orgonahangversenyének utolsó száma előtt két „menekülő” bakfist szólítok meg.

Némi habozás után az egyik — csillogó fekete szemű, pajkos arcú kisleány — így szól:

„Hát kérem, ha tudni akarja, mi megyünk „sort” állani. Igen sort állni, mert akarunk a mestertől autogrammot. Ha későn jövünk, akkor baj lesz, mert ez a „cuki” ember legfőlebb tiz pasinak ad „autót”.

Elszántan vetem magam egy veszettül lóholó nagy sulyu, pufók uriember elé.

„Miért nem tetszik az utolsó számot meghallgatni?”

A kövér ur savanyuan mosolyog:

„Az egyetlen sportom, az utolsó szám elől futni.”

És miért nem tetszik az utolsó után futni?

A kövér ur lemondóan legyint:

„Akkor tulsok az akadály.”

— Két idősebb urihölgy jön. Egy kissé kopottak, hervadtak, mint két préselt bukéta.

Ahogy megszólítom őket, halkan álmodozva felelnek:

„Ah, ha valakink lenne, aki a ruhánkat a ruhatárból kiváltaná, egy finom kedves jóra való fiu, be szívesen végighallgatnánk még a ráadásokat is, de így tolongani a sok vad idegen ember között, brrr . . .”

Elegáns, frakkos, angolbajuszos urat fogok el, keze tele briliáns gyűrűkkel, nyakkendőtüje remek antik darab. Ahogy a kérdésemet hallja, iszonyu méregbe jön:

„Ugyan kérem, nincs jobb dolga, mint ilyesmivel molesztálni az embereket, hisz látja, hogy sietek? . . .”

„Jó, jó uram — felelek csitítva — segíthetünk a dolgon. Ha akarja, hogy ne alkalmatlankodjam, úgy tessék odahatni, hogy ezentúl a koncerteknek ne legyen utolsó számuk.”

Az ur, csakhogy mieneküljön tőlem, ezt könnyelműen megígérte.

Váczai Károly, a Városi Színház első klarinétosa eljegyezte Klatik Annuskát Budapesten.

S Z L O V Á K

Pedicure, manicure. — Tukszem, benőtt köröm, szemölcs, fagyás és lábizzadás speciális kezelője
IV., Türr István-utca 8. (Kristóf-tér sarok)

NÉMETH ERZSI

női kalap divatterme

IV., DOROTTYA-UTCA 12

Az Intim Kabaré bemutatója

Az Intim Kabaré e héten tartotta új műsorának bemutatóját, amelynek során a kitűnő egyfelvonásosok tréfák és magánszámok sorozata nagy sikert aratott. A műsor középpontjában Boross Elemér a kitűnő fiatal poéta *Stella Maris* című kis drámája áll, amely eredetiségénél és sajátosságos lüktető meseszövése révén valószínűs tapsviharokat váltott ki a közönségből. A sikernek oroszlánrészesei a kitűnő szereplők: Forgács Rózsi és Abonyi Tivadar a Nemzeti Színház tagjai, nemkülönben a kabaré kitűnő gárdájából: Doktor János és Török Sándor. A vidámságot Uray Dezső: *Csodagyerek* című pompás kis bohózata képviselte, amelyben: Szeless Elza, Mészáros Alajos, Kürthy Teréz, Doktor János és Kiss Lajos fakasztották derűre a közönséget. *Ninette* címen kis zenés bohózatot ültetett át a kabaré színpadára Balassa Emil, Härting és Strassburger eredetijéből, amelynek muzsikáját a kabaré háziszerezője az invenciózus Komjáti Károly írta, A tréfák közül Szekula Jenő: *Tilalomfáját* és Somló Ferenc: *Képviselőjelöltjét* említhetjük meg, amelyek főszerepeit Asztalos Mária, Arányi József, Cseresznyés Erzs, Cseh Iván, Sugár Gyula, Kiss Lajos és Török Sándor játszották nagy sikerrel. Több kitűnő magánszám tarkítja a műsort, amely egyike a leg-sikeresebbeknek, amit csak kabaréban produkálni lehet.

Cseh uralom a kassai színházban

Srobár nem engedélyez staggione társulatokat

A Komédia kiküldött munkatársától

Kassa, 1920, január
Érdekes bemutatója volt mostanában a kassai Nemzeti Színháznak. A Kosjicéra keresztelt Kassán igen sok cseh hivatalnok lakik, a zsupán felszólítására tehát Faragó Ödön igazgató előadatta az „Eladott menyasszony” című cseh operát. Az operának nagy sikere volt, tagadhatatlanul nagy sikere, amit az idézett fel, hogy a színházban a diszeloadás alkalmával egyetlen magyar sem jelent meg, ellenben az egész nézőteret megtöltötték a cseh hivatalnokok és katonatisztek.

Fábry Pál zsupán parancsára újra megpróbálkozott azóta az operával, Faragó igazgató, hétköznapi estéjén, de ezúttal is teljes csőd kísértette zsupán igyekezetét s a nézőtér üresen sötétlett. A magyarok távolmaradásukkal tüntettek. Így bukott meg a cseh opera Kassán.

Van egyébként a Szlovénzkónak más színházi szenzációja is. Miután az egész Szlovénzkónak csak két magyar színháza van, más nyelvű

színháza pedig egyáltalán nincs, nagyszabású mozgalom indult meg a nagyobb városok között egy-két magyar staggione létesítése érdekében. Elsőnek Losonc, Besztercebánya és Ungvár közönsége kezdett agitációt. Bizottságok küldöttek ki, a szükséges lépések megtételére. A bizottság részletes programot dolgozott ki, amely szerint a társulat január, február, március hónapokat Besztercebányán, április, május, június, július hónapokat Ungváron, majd az augusztusi szünet után szeptember, október, november és december hónapokat Losoncon töltötte volna. A tervet azonban, sajnos, nem sikerült keresztül vinni. Az engedélyt kérő folyamodvány Srobár miniszter elé került, aki kikérte a városonként illetékes zsupánok véleményét s ekkor a besztercebányai zsupán kijelentette, hogy Besztercebányán nincs szükség magyar színházra, mert egész Zólyom megyében egyetlen magyar sincs, ellenben az egész megye szlovák lakosságból áll. Ezen azután meg-

GRADÓ kávéház

ARÉNA-UT 17.

Esténként TOLL KÁROLY
hírneves cigányprimás teljes
zenekarával hangversenyez.

Sportemberek
találkozó helye.

Külön termek.

dőlt a harmadik magyar színház ügye, mert Szobár miniszter nem adta meg az engedélyt.

A rozsnyói evangélikus gimnázium ifjúsága elhatározta, hogy minden két hétben magyar színházi előadást tart. Az első ilyen előadás alkalmából a jövő héten bemutatják Bíró Lajosnak „Sárga lilium” című darabját, utána pedig Bródy Sándor „Tanitónő”-jét. Az előadást Juhász Árpád, az ismert nevű fiatal író prólogusa nyitotta meg. A gimnázium színi előadásain részt vesznek a felsőbb leányiskola növendékei is. Ugy hiszik, hogy hasonlóan cselekszenek majd Losonc, Ungvár, Besztercebánya és a többi városok gimnáziumainak tanulói is. Hasztalan küzd tehát a zsupán a magyarság ellen, a felvidék nyitott szemmel hallgat.

Boér Ákos

Kovács vizsgálóbíró árváiért. Dr. Kovács Lajos a tragikus sorsu vizsgálóbíró árvái javára az Andrássy-uti színházban, a Magyar Turista Egyesület Ifjúsági csoportja jótekonycélú előadást rendezett, amelyen a legelőkelőbb fővárosi színházak művészei és művésznői működtek közre, Békeffy László rendezésében. A nagyszerűen sikerült művészmatiné tekintélyes összeget juttatott Kovács bíró árváinak.

A nagykoru. A Dunaparti Színház két művésznője szörnyen összekapott az Aristophanes-darab előadásán.

— Te egyáltalában nem illesz bele ebbe a milliőbe — epéskedett az egyik, az idősebb.

— Persze neked tudnod kell — felelt vissza a fiatalabb — hiszen te már a premieren is ott voltál.

Színházi versek

VARSÁNYI IRÉN

Aranyhárfa, aranyhegedű,
Amelyről csengő nóta kél:
Olyan e Nő, hogyha beszél:
S ha hallgat,
Ha vége a dalnak:
Csöndes, elfojtott zokogás,
Oly szivettépő, oly csodás,
Hogy könnytelenül véle sirsz,
Aranyhárfa, aranyhegedű! . . .

FEDÁK SÁRI

Magyar rónák aranykalásza,
Piros pipacs, kék buzavirág;
Ide nézz: ellenség, barát:
Ilyen a magyar világ!
Egyszer derű, egyszer boru,
Most vidám, aztán szomorú;
Ő mindent tud, amit akar —
S magyar, magyar, magyar! . . .

VIGH MANCI

Szép,
Mint egy Murilló-kép
S amerre lép,
Kórusban zengik, kórusban fujják:
Óh, Százszorszép,
Te százszorszép,
Ki szívet tép,
Bármerre lép
S mint egy Murilló-kép,
Oly szép! . . .

— Honnan olyan sietve kedves Döme?

— Az Ezüst sirály próbájáról jöök. Olyan siker lesz, mondhatom előre, amilyen még kevés volt. Csupa slágerszám van a darabban, amelyek közül az egyik fő-fő sláger a „Szép asszony mellett szolgálni ej-haj“, Király Ernő és Kosáry Emmy énekelik az első felvonásban. De gyönyörű szép az is, amit Király Ernő Sik Rezsővel együtt énekel. Mindjárt el is mondom a szövegét.

„Bizony az élet nem sugaras,
Mert az asszony mind bogaras,
Nem ér az élet egy fagarast,
Ha kaptál egy nőt, egy bogarast.“

— A verseit is Földes Imre írta?

— Hogyne, hiszen Földes régi jó költő. Néhány évvel ezelőtt egy verses történelmi drámájával, a Király Arájával akadémiai pályadíjat is nyert.

— No ez nagyszerű, de mondja Döme, mi van a drága Márkus Emiliával, már olyan rég nem láttam.

— Emma Svájcba utazott, haza hozza a vejét a szegény Nizsinszkyt, aki néhány hónappal azelőtt idegbajt kapott és az állapota most bizony nagyon súlyosra fordult. Márkus haza hozza a kiváló orosz balettáncost, hogy itthon a jó magyar levegőben keressen gyógyulást.

— Hallom, hogy Galetta Franci operettet irt. Igaz?

— Igaz. A legnépszerűbb operett-bonvivánt, aki estéről-estére olyan sikereket arat a Pütkösdi rózsában, mint szerző mutatkozik be nemsokára a budapesti közönség előtt. Az operett címe egyelőre még nincs megállapítva, főszereplője Péchy Erzsi lesz, a Revü Színház nagyszerű vendége.

— Hiszen Péchynek szerződés szerint Bécsbe kell mennie?

— Ha a Galetta-operett színre kerül, akkor Péchy őszig Pesten marad és csak október elején utazik az osztrák fővárosba, sikereinek új színterére, a Theater an der Wienbe.

Színészeink egyébként most felcaptak operett-szerzőknek. Gyárfás Dezső a Fővárosi Orfeum kitűnő Gyafija, akit a közönség nemcsak a színpadról, mint jó színészt, hanem egyik színházi lapunkból, mint nagyszerű regényíró is ismer, úgyhalljuk szintén operettet ír. Az egyik budapesti operettszínház mutatja be a közeljövőben.

— Nem tudja Döme ki volt az a herceg, aki a multkor egyik budapesti barban megjelent előkelő kísérettel?

— Hogyne tudnám, mit ne tudjak én. Az az előkelő herceg, akit szerkesztő ur kérdez, nem volt más, mint Pázmán Ferenc, a Városiból. A Százszorszép előadása után ugyanis a multkorjában kerek jó kedvük támadt a színészeknek. Gyerünk valahova mulatni indítványozta a kis Halmai Tibor. Fel is kerekedett hát a társaság, amugy kosztümösen: Pázmán

az öreg herceg ment elől, utána fenséges fia Sziklay Jóska főhadnagy ur, Vigh Mancsi Százsorszép kisaszszony, Kerényi Gabi a bécsi színésznő, Sziklay Jenő Pityu gróf, aztán Sik ur a polgármester két hajadon lányával, Palásthyval és Fejessel és a két udvarló Halmay meg Tarnay. Az előkelő társaság beállított az Excelsior-barba, amely tudvalevően a Városi Színház volt tagjának Inke Rezsőnek a tulajdona. Szegény Tapolczai direktor nagyon szégyelte magát, mert ő volt az egyetlen egyszerű polgár, ebben a nagyuri társaságban. Nagy ijedség lett a barban, amikor a hercegi család beállított, a pincérek földig hajoltak és még talán ma sem tudnák az igazságot, ha a fizetéskor Pázmán a fenséges herceg nem tesz szemrehányásokat Inkének, a gazdának.

— Rudi, Rudi — mondta szemrehányóan — hát nekem sem számítozolcsóbban a ceppet, régi kartársadnak? Na, de most már Isten vele kedves szerkesztő ur, megyek Wirth Sárihoz, lekvárospalacsinta-zsurra hívott meg.

Száz budapesti szépség a filmen. A Képes Mozivilág pompás ötlete, hogy Budapest száz legszebb leányát, asszonyát a filmen megörökíti. Egy kedves kis szindarab keretében illeszkedik be a száz budapesti szépség, melynek osodájára fog járni a főváros és a vidék mozi közönsége. Ugy halljuk, hogy már eddig is sok száz szép asszony képe fekszik a Képes Mozivilág redakciójában s így nehéz dolga lesz a zsűrinek — melynek elnöke Szomaházy István — a száz legszebbet kiválogatni. A kitűnő lapot igen élénken, ötletesen szerkeszti Lenkei Zsigmond íróatársunk.

Bár-verseny a Télkertben

Nem tudom pontosan, hogy ebben a pillanatban hány bár van Budapesten, mert amilyen gyors egy másutánban nyiladoznak, nem lehetetlen, hogy időközben, amíg ezeket a sorokat írom, megint kinyílt vagy egy tucat.

A pesti közönség hamar megkedvelte ezt a külföldről importált, de a pesti ember gusztusa szerint berendezett intézményt, amely érzékenyen lecsökkentette a kávéházak és vendéglők éjszakai forgalmát.

Minden bárnak meg van a maga külön starja, a maga vonzó attrakciója, aki mint zongora-humorista, bar-énekes vagy parkettáncos „Budapest kedvence” címet viseli.

Ezeket a kedvenceket, akiknek művészete rendes körülmények között csak némi bárbéli ceceléséből árán élvezhető, vasárnap délután majdnem ingyen, egy szerény fekete vagy tea mellett élvezhettük a Télkertben.

Ugy történt a dolog, hogy Roboz Jenő a József főherceg-bár vezetője azt mondta, hogy Budapestnek sok kedvence van ugyan, de most már azt is illenék tudni, hogy a sok kedvenc közül melyik a legkedvencebb kedvenc. Ennek eldöntése végett kemény lovagi tornára hívta össze a különböző bárók attrakcióit.

A nemes verseny vasárnap délután folyt le a Télkert bárra diszlevezett színpadján, nagyrészt meghívott közönség előtt, akik között ott láthattuk a pesti bárók tulajdonosait és főpincérjeit. Ott láttuk ezenkívül az előkelő artistavilág minden valamire való férfi és női tagját. A nézőtérnek egész internacionális jelleget adott a néger artisták korporatív megjelenése.

Elsőnek Fröhlich, az Imperialbár zongora-humoristája, startolt egy

német és egy magyar nótával. Nagyon tetszett.

Utána Kardos Oszkár következett a Szabinával. Egy tangót, meg egy izét . . . olyan rángatodzás táncot lejtettek vagy nem is lejtettek, inkább nyargaltak. Ez is nagyon tetszett.

Harmadik szám az Oszkár volt, a Park-bárból. Hát az igen, az aztán tud! Először egyedül dolgozott, azután a közönséggel együtt. Nem is lehet azt leírni, hogy mi volt ott, mikor rákezdte:

„Kennen sie den Pollák nicht . . .“

Égész egyszerűen nem akarták leengedni a szinpadról.

Az Oszkár után Willi, a Liberté-bár zongora- és füttyművésze lépett a szinpadra. Ez aztán már egész komoly esemény volt. Ugy titokban, befelé azt kívántam magamnak: bár úgy tudnék zongorázni, ahogy ez a Willi füttyöl vagy bár úgy tudnék füttyülni, ahogy ez a Willi zongorázik. Nagyon szép volt, nagyon meg voltunk elégedve!

Ezután egymásután következtek a Rotter és a Wiesenthal a Maskottból, meg a Hoppe testvérek az Imperiálból. Ezek már nem is annyira bár-énekesek, mint inkább elsőrangú varieté-komikusok. Olyan sikerük volt, amelyet még alig láttak a Téli kert viharvert falai.

A közönség együtt játszott, együtt énekelt és „murizott“ velük. A verseny végéig szárazon, egy csésze kávé vagy tea mellett már olyan bárhangulat tombolt, amelyet egy egész pezsgőtenger se tudna kiváltani.

A nagyszerű hangulatot csak egyszer zavarta meg egy békétlenkedő néger, aki magyar hazafias érzelmeitől elragadtatva, hatalmas, rekedt bosszusan ráordított a német Rotterre:

— Mádzsár nűtát!

A verseny egyébként eldöntetlen maradt.

Vész

A bécsi milliárd

A Neue Wiener Bühne Otto Soykának, a regényeiről nálunk is ismeretes írónak darabját elevenítette fel: A pénz varázsát. A milliomos férfi és a szegény leány szerelmi kettősének unos-untalan ismételt históriája a darab, de némileg egyéni változatban. A milliomos urfi, aki mindenbe beleunt, de pénzéért mindent megszerezhetőnek vél, dollárjaival egy leányt akar megvásárolni, gondolván hogy az — miként ő, — az érzések racionalis, (hogy ne mondjuk: kommerciális) kihasználásának alapján áll. A leány papája, egy lezuillott zongoraművész fölismeri, hogy a milliomos szeszélyéből ránézve milyen előny származik, mindenképpen a milliomos pártjára áll. A leány azonban hajlithatatlan marad, inkább ott hagyja apját is, mire a milliomos, aki kemény legény és feltett szándékától semmi áron sem tér el, hogy célját elérje — inkább beleszeret a leányba. Ilyen módon minden rendben elintéződik és a közönség is megelégedetten távozhat. A darabnak, amely nem mentes minden tendenciától, a felelevenítésnek is határozott sikere volt.

Szőrmeárukat és vadbőröket veszek és

becserélek, szűcs munkákat olcsón készítek

LEBLOVITZ szűcsmester, Üllői-ut 95. Tel. J. 6-24

FISCHER JÁNOS

női divatszalonja Buda-
pest, IV. ker., Koronaherceg-utca 4. II.

TELEFON
29-28

Ujjé a ligetben nagyszerű!

Kora ifjúságában ki nem járt a ligeti műzsacsarnokok tájékán, ki nem szeretett *Bogár Gizellába*, ki feledhetetlen *Sziklay bátyám* szinkörének volt a *Zsazsája*, vagy *Vidor Gitta* kisasszonyba, kinél soványabb művésznő vastagabb vastapsot sohasem kapott, *Gömöri urnak*, ki nem tapsolt még s a nagyszerű *Iványi mesternek*, ki a Magyar Színházból jött a ligetbe mulattatni a közönséget, mely seholsem volt ily háladatos és könnyen hevülő. Még a *Rottenbiller-utcai* kellemetlen színházba is követte kedvenceit az őszi s téli délutánokon, de azért igazi mulatságát csak nyáron találta fel a ligetben, hol váltakozva gazdagította a Műszinkörbeli *Czakó házaspár* s *kis-szinköri művészek és művésznők* sikereit.

A pesti aranyifjúság a ligeti műintézetekben hallotta az első hastánc kuplét, itt látott először dzsigget táncolni, innen került ki első színpadi szerelme, itt volt először habitué.

A liget volt a színházi bennfentesek elemi iskolája.

De gyönyörű idők is voltak. Különösen akkor, midőn egyszerre három társulat is működött: a *Kisszinkör*, *Sziklay Kornél* műintézete és a *Vigszinkör*, melyet *Bródy Pista* igazgatott, ő is dirigálta a zenekart, sőt az operettek és kupléslágerek muzsikáját is ő szerezte. Itt volt először primadonna *Szőllősy Rózsi*, ki a

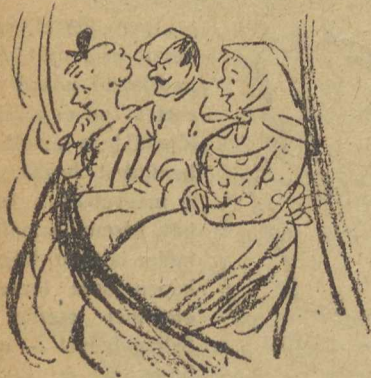

párjával a *kis Szabolcscsal* együtt lépett fel, itt énekelte *Simay István* a liget híres slágereit s hódította a

őket, dalolván, hogy a csók nem nagy dolog

..... mivel

A csók olyan mintha valaki
Egy szerelmi cigaretten sziv el.

Itt várt az aranyifjuság először a kiskapunál, itt a ligeti színházcskákbán debütáltak először az operett-színpadok és kabarék későbbi híres szerzői, a ligeti színházakhoz fűződnek az ifjuság legszebb emlékei.

Feld papa színháza már emelkedés volt a habitué pályán. Ide már fiákeren érkeztek az aranyifjak, itt már valóságos kortanárok főzték a valóságos sziniiskolák valóságos növendékeit, Freystadtler lovag paripái is feltűnedeztek s az épülethez

fán kívül már némi kőalkatrészeket is alkalmaztak. Ha valaki itt szerepet akart játszani, legalább is tiz forintjának kellett lennie a zsebében és nagy gondot kellett fordítania öltözetére, különben hogyan versenyezhetett volna Báttaszéky szerkesztő ur fényes cilinderével s hogyan kelthette volna a könnyelmű pesti gavallér látogatását. Másként itt már nem lehetett boldogulni, hiszen ebben a boldog korban nem volt még mulatságos figura a Pali, a ligeti színházak környékén dicsőséges dolognak tartotta mindenki, ha pali lehetett. És istenem, ebben a boldog korban egy hétig lehettünk palik abból a pénzből, amiből ma alig futja egy becsületes vacsorára.

Mulatságos délelőtt

Az elbusult pesti polgárok felvidtására a Zeneakadémia nagytermében vasárnap délelőtt humoristáink mulatságos előadást rendeztek, amelyen a közönség az előadókkal együtt nagyon jól mulatott. Paulini Béla, mint mindig, úgy most is kacagtatóan ötletes volt, ugyancsak Karinthy Frigyes, Szenes Béla, Kálnoky Izidor és a fiatal Székely István is, aki nagyszerűen beleillett a humorista együttesbe. Itt említjük meg, hogy az egyes lapoknak az a híresztelése, mintha Molnár Jenő is előadott volna a kitérő magyar humoristák délelőttjén, nem felel meg a valóságnak.

METROPOLITAN

NYOMDAI MŰINTÉZET

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 106. SZ.

NYOMTATVÁNYOK

IZLÉSES KIVITELBEN

„Donna Anna“ az Operaházban. Eredeti magyar operát mutatott be a Magyar Nemzeti Operaház *Donna Anna* címen, amelynek szövegét: E. T. A. Hoffmann fantasztikus novellájából *Mohácsi Jenő* írta és zenéjét

Nádor Mihály szerezte. A komponista, akinek neve a legjobban hangzók közé számíthat, a budapesti zenei körökben rég ismert művész. Dalkompozíciói és kedves hangulatos kabarésanzonjai révén nagy népszerűséget szerzett magának. Legújabb munkája kedves és finom alkotás, amely különösen briliáns hangszerezésével tűnik fel. A szereplők *Gábor József* egy karmester, *Medek Anna* egy dalénekesnő és *Palotai Árpád* egy fogadói pincér alakjában nagyon szépen énekeltek és a szerző intencióit igaz művészettel adták vissza.

Kutyuskám az Andrassy-uti Színházban. Az Andrassy-uti Színház műsora a jókedv jegyében pereg le estéről-estére táblás házak előtt. A közönség végigkacagja *Martos-Szirmay* vídám kis operettejét a *Kutyuskám*at és *Karinthy*: A feljelentő, *Zágon*: Vélemény dögába, *Szél Lajos*: Kis aranyos című pompás tréfáit. Nagy sikert arat *Orbók Attila*: A diszkrét fiu című kis életképe, amelyben *Kökény Ilona*, *Pázmánné Giza* és *Abonyi Tivadar* játszik nagy hatással a főszerepet. *Gáspárné Dávid Margit*: Bözsike című kedves jelenete *Bojda Jucival* a cimszerepben szintén nagy tapsokat arat estéről-estére.

Balla Médi a Rózsashegyi iskola kitünően végzett növendéke játsza *Barna Jenő* kollégánk vigjátékának női főszerepét a *Muskátlí Kabaréban*.

Fülöpné nyilatkozik

Fülöpné a Városi Színház kedves öltöztetőnője az alábbi levelet írta a Komédia szerkesztőségének:

„Igen tisztelt szerkesztő ur a múlt héten az öltöztető nőkről te-
cetek írni és a rajzolójukkal is rajzoltat-
benünket hozzá. En-
is megvetem a lapot
hát kérem sajnálatal-
kellet látnom hogy a
képen össze tecetek
engemet cseréni a
Szilágyinéval — mert
hogy az én képem
alá aszt tecetek írni

hogy Szilágyiné a Szilágyiné alá meghogy
Fülöpné. Pedig hat kérem mi nem is ha-
sonlitunk egymáshoz. De ez nem is lett
volna olyan nagy baj de azt meg eltecettek
felejtetni megírni hogy én öltöztetem a kis
Fejes Tercsit is a ki ugyan még színiskolába
jár de már Primadonát jáczik a százszor
szépben és még hozzá nagy sikerei is van-
nak. De mit is meséjek szerkesztő ur is látta
már öt biztosan.

Nagyon kérem a szerkesztő urat legyen
szíves ezt most utólag megírni mert én erre
igen büszke vagyok és leszek mert a kis
Fejes kisasszonyból meg nagy művésznő lesz
és akkor ő már úgy is elfogja felejtetni hogy
én voltam az ő első öltöztető nője.

Fáradtságot előre is köszöni és a szer-
kesztő urnak jó egészséget kíván Fülöpné
Kelt Budapesten jan. 9-én.

Hajszálakat végleg eltávolít BACH MANCI
kozmetikai intézete. Mindennemű
szépséghibák kezelése, szepióltávolítás, ráncok ki-
simítása, arcgőzölés és arcmasszázs jutányos bérlet-
ben. — Budapest VII. ker., Almásy-utca 3. szám

PINTÉR ESZTER

női divatterme, szabászati és varró szakiskolája

Telefon 57—39

BUDAPEST,
IV, Mehmed szultán-ut 5.
(Museum körút)

A három csésze teának estéről-estére nagy közönsége van a Belvárosi Színházban. Karl Szloboda kedves és könnyű szalon vigjátékában ötletes dialogusok keretében pereg le a kis házassági történet a férj, a feleség, a házibarát között, a teásasztal mellett. A darabnak mindössze három szereplője van: Lea asszony, a férj és a házibarát. A közönség esténként nagy tapsokkal juttatja a három kitűnő szereplőt: Mészáros Gizát, Gellért Lajost és Petheő Attilát és a felvonások végén sokszor a lámpák elé hívja őket. A darabot Bárdos Arthur rendezte.

A Komédia a megszállott területen. *Bihari pécsi szinigazgatósága.* A pécsi ujság hozza hírül, hogy a *Komédia* november 20-iki száma a magyar lakosság nagy öröme megerkezett a városba.

A városi tanács a *Komédiából* értesült csak, hogy *Bihari Sándor* a Városi Színház kiváló baritonistája pályázott a pécsi szinigazgatói állásra. Mondanunk sem kell, hogy mily nagy volt a tanács meglepetése, amennyiben ők a pályázatról mit sem tudtak, mert a mai postai viszonyok következtében a levél elveszett. A pályázatok ekkor már le voltak zárva, a *Komédia* hirdására azonban a városi tanács rögtön leiratot küldött Biharinak Budapestre, hogy amennyiben ő meg akarja kapni a pécsi színházat, a pályázat határidejét kitolják. *Bihari* — mint értesülünk — már el is küldte új pályázatát Pécs városába.

Arnoldo Fraccarolli a kitűnő olasz hírlapíró kollégánk, a magyarok lelkes barátja, aki a kommun alatt nagyon sokat segített azokon, akik hozzáfordultak védelemért, háromfelvonásos rendkívül érdekes vigjátékot írt francia nyelven, amely még eddig sehol sem került bemutatásra. *Bárdos Arthur* a Belvárosi Színház igazgatója megszerezte a vigjáték előadási jogát, úgy hogy a darab premierje Budapesten lesz. A *Fraccarolli* vigjátékot *Heltai* Jenő fordítja és még e szezonban kerül bemutatásra alkalmasint a szerző elenlétében.

A

Komédia

mult számában közölt pályázat eredménye a következő:

Kisorsoltunk 1 főnyereményt és 20 nyereményt. És pedig a következőképen:

1. Az Operába
szóló páholyjegyet nyerte a **668.** számú röpcédula;
2. A Nemzeti Színházba
két ingyenjegyet nyert a 8880. és 10217. számú;
3. A Vigszínházba
a 317 és 1034;
4. A Király Színházba
az 5 és 850;
5. A Városi Színházba
a 39, 316 és 1102;
6. A Revü Színházba
a 457, 10221 és 10280;
7. Az Andrassy-uti Színházba
a 976;
8. A Belvárosi Színházba
az 1240;
9. Az Apolló Kabaréba
a 460;
10. Az Intim Kabaréba
a 4343;
11. A Royal Orfeumba
a 4946; és
12. A Fővárosi Orfeumba
a 10426-os röpcédula.

Felkérjük a kisorsolt röpcédulák tulajdonosait, hogy a jegyek átvétele végett szerkesztőségünkben d. u. 3—5 óra között jelentkezzenek. — Mint mult számunkban közöltük, a nyerteseknek a látott darabról kritikát kell írniok és azt közlés céljából a KOMÉDIÁNAK beküldeniök

Filmoperett a nézőtéren

Filmszkeccs, amelyet a közönség játszik

Józsefvárosi kis mozi. Fészeknek hívják és kívül, belül is tényleg valami elhagyott fészekhez hasonlít, amely délután hattól tízig, unalmas hétköznapiokon és ünnepi vasárnapokon csendes szórakozást nyújt a nép egyszerű gyermekeinek, a Nap-utca és József-körut sarkán. A közönség, kis diákleányok, iskolás fiúk, szabadnapos pincérek, állástalan iparos és kereskedősegedek, kis bolti leányok és néhány szobaleány, aki fejkendőben és papucsban szaladt át a moziba, hogy megnézze Dán Norbert urat, a drágát, a cukit, hogy mint játszik abban a híres *Kártyavár* című operettfilmszkeccsben, amelyet *Galetta* irt és *Komjáthy* szerezte hozzá a muzsikát. A kis mozi zsúfolva van, ami nem csoda, mert mindenki izgatottan várja a szkeccset, amikor kedvenc filmszínészei „személyesen” is megjelennek majd a színpadon.

Az első három sorban egy érdekes kis társaság vonja magára a figyelmet. Vagy tizenöt-tizenhat kis csitri iskolásleány ül egymás hegyén-hátán élénken vitatkozva, kacagva és fecsegve. Látszólag nem igen törődnek az előadással és jókedvűen kiáltanak át az egyik oldalról a másikra. Legfeljebb tizenöt-tizenhatévesek lehetnek, egy csapatba tartoznak valamennyien és úgy néznek ki, mintha valami leánynevelő intézetből szöktek volna meg. Elöl közepe katonapasztóból készített kabátban és posztósapkában kis fekete szemű, harcias külsejű fruska ül, aki lázasan osztogatja ki rendelkezéseit, igazgat, utasításokat ad pajtásnőinek és valami apróságot oszt ki közöttük. Ugy látszik, valami összeküvésre készülnek. Ők ugyanis a Dán Norbert rajongók.

A mozi tulajdonosa kétségbeeset-

ten panaszkolja, hogy ezek a rajongó kis nők minden áldott nap minden előadáson megveszik az első sorok összes jegyeit, hogy láthassák „nagyon közelről” imádoottjukat és ilyenkor valóságos tomboló vihart produkálnak, ha a szép Norbert megjelenik a színpadon.

A terem elsőtétül és megkezdődik a szkeccs filmrész, amely arról szól, hogy Dán Norbert és Tamás Benő egyszerre udvarolnak a csinos Kovács Lilynek és mind a kettő feleségül akarja venni. Tamás Benő trükkös fiú és ezért kimegy a Phoenix műterembe a Pannónia-utca sarkán, ahol már várja a leány apja, a kis kövér Hegedűs a Dunaparti Színházból és gyorsan udvarolni kezd Koór Idának, meg a Galettának, hogy a Tamás Benő meglássa és megfenygethesse, hogy mindent elárul a feleségének a Pálmay Ilkának, ha nem adja neki a leányát. Tamás tényleg beugrik és megfenyegeti Hegedűst, utána elmegy hozzá megkérni a leánya kezét. Azonban egyszerre érkezik Dán Norberttel, aki szintén menyasszonyt kérni jött és mivel ő a szebbik a Lily Dánt választja. Tamás Benő erre más cipőt vált és apai áldását adja a jegyesekre.

Eddig tart a filmrész. Utána felgördül a vászon és a pirinyó kis színpadon megkezdődik az operett. Bejön Nádor Zsiga mint öreg szolga, csak azért, hogy elénekeljen egy dalt, amelyben elárulja, hogy már ötven éves. Megtapsolják. Utána Kovács Lily lép fel szintén énekkal, utána bejelenti, hogy itt a színpadon megvárja az urát. Kis tapsot kap és már kinn hallani is lehet Dán Norbert hangját. A közönség körében nagy mozgóadás. Az első három sorban ülő kis szövetségesek izgatottan merednek előre. A katonasapkás kis

amazon kiadja a jelszót: „Vigyázz! Jön!”.

Dán belép frakkban és cilinderben, mögötte Tamás, aki támogatja, mert tudvalevően Dán lumpolt és öngyilkos akart lenni. A kis vezérkari főnöknő feltartja jobbkezét. Örült taps tör ki, a kis leányok, mint valami elszabadult apró furiák tapsolnak, dörömbölnek, rugdalóznak és ütik a padot. „Jaj de drága... a cu ki... aranyos... milyen guszta... kiáltják kipirultan. Dán bele akar kezdeni belépőjébe, ekkor a kis vezér hirtelen feltartja másik kezét, mire az előzőleg kiosztott savanyucukrok özöne hullik a szinpadra. Olcsó, fehér papirosba csavart savanyucukrot szórnak rájuk a naiv és rájongó kis leányok és bizony sűrűn koppannak nemcsak a deszkákon, hanem az imádott fején is. Dán és Tamás idegesen kapkodnak fejükkel, de a sűrű cukorkalövegek mint valami gépfegyvertűz úgy kopog rajtuk. Végre elfogy a „munició” és Dán újra bele akar kezdeni a dalba. Az az hogy csak akarja, mert mind a husz leány és vele együtt az egész közönség tele torokkal énekl a belépőt. A két színész csak áll és áll a szinpadon szomoruan és várja míg a publikum elkészül a számmal. Az ének után a próza jön, de ez is hasonlóan cifrán. Az összes vicceket és párbeszédet a közönség már a válasz előtt felkiabálja a szinpadra:

— Megcsalta a felesége? — kérdi Tamás.

— Ah a bestial! zugja a választ a közönség, amely sokkal jobban tudja a szerepeket mint a színészek. És ez így megy tovább. A második szinpadi részben ezt mondja Tamás:

— A mór megtette kötelességét a... a mór mehet — zugja a közönség az ismert pointet egyhanguan, mire Tamás

kijön a türelméből és dühösen viszsza kiált: ... a Dávid mehet...!

Nagy derűtség a nem várt rögtönzésre. Utána dal. A közönség énekl: — Pirosló rózsákat hintek a lábad elé... Utána próza, majd megint ének, amelyet megint nem a szereplők adnak elő. A függöny összezsugorodik, vége a harmadik felvonásnak, a terem kivilágosul. Az elől ülő kis leányok szinte jelszóra megrohanják a zenekart, amely között vezet az ut az öltözőhöz. A kedves Várdayné alig tudja visszatartani a felhevült kis fruskákat, hogy be ne rontsanak az öltözőbe.

— Borzasztóan üldöznek ezek a kis leányok — mondotta Dán az öltözőjében — Nézzen csak ide erre a halom kis levelezőlapra és jegyzőkönyvre, mindre rá kell az autogramomat írni. Egy hasznom van a dologból. Mindenféle élelmiszert küldenek, a leányok addig könyörögnek a mamájuknak, míg ki nem koldulnak lisztet, zsirt, tojást és aztán boldogan küldik el nekem. Nézz csak...

Az ajtóban megjelenik a jegyződő. Egy gyönyörű zsardinetőt hoz a karján. — Az ötödik sorban jobbról az első három széken egymás mellett ülő hölgyek küldik tiszteletük jelét és kérik Dán urat, hogy nézzen le rájuk a szinpadról...

Az előadás után két kis leány áll a kijárat előtt az utcán, élénk tárgyalásban elmerülve. Az egyik pénzt számolt, — „Mennyi?” — kérdi kíváncsian az egyik — „Három korona hetven mondja szomoruan a másik — ez nem elég két jegyre —” — „Gyere,” — válaszolja vigasztalóan a másik — „kérek öt koronát berlini pamutra a mamától és mindjárt lesz pénz...” — Azzal elindultak hazafelé... Kálmán Zoltán

PROLÓGUS

az óbudai hajógyári szinpad megnyitására

Irta: Tóth László

(Erős csöngetés. A függöny mögött kivilágosodik a szinpad. Ujabb erős csöngetés. A függöny kezd szétnyílni.)

A műkedvelő: A zenekarból hirtelen felugrik a sugólyuk és a függöny közé. Az öltözeke igen vegyes. Rendes polgári nadrág és cipő, de ehhez színes magyar attila — gombolatlanul. Látszik, hogy hirtelen kapta magára. Az arca kifestve, de a paróka még a kezében. Hadonászva kiált be a szinpadra. (Várjanak még!) Halkan, dühösen. (Micsoda ügyetlenség! . . . Ne huzzák még a függönyt.) A függöny visszaereszkedik. Hát nem tudtak volna várni még egy percig, amíg elkészülök . . . Hogy nézek ki. (Zavartan hajlong jobbra, balra. (Bocsánat . . . elkéstem . . . nagyérdemű közönség bocsánat . . . de már kezdem is (egyre nagyobb zavarral). Prológus . . . (toppant a lábával) no, de ilyen ügyetlenség . . . hogy mondjam így el? (Hirtelen felteszi a parókát, rendbe szedi a ruháját, kihuzza magát, meghajlik mélyen, újra kiegyenesedik és szavalni kezd):

Indulj hajó! Dagad fehér vitorlád
S mint bontott zászló leng a nagy vizen, —
Kötél feszül és csikorog a korlát,
Bordás tested szent rakományt viszen!
Békét hozol majd vissza a jövőnek,
Mert sorsunk egy: magyar, ha rossz, ha jó . . .
Ármányból hálót ránk hiába szőnek —
Föl a szivekkel! Indulj szent hajó!
Indulj hajó, távolban int a part már!

Ragad az ár . . . az ár . . . a víz (akadozik) ragad az ár . . . (Egyre jobban belezavarodik) az ár . . . (Ujra kezdi.) Indulj hajó . . . (Dühösen lekapja a parókáját és a földhöz vágja . . .) Nem megy . . . nem birom tovább. (A közönség felé könyörögve.) Bocsássanak meg én igazán, igazán megtanultam, de valahogy nem jut az eszembe . . . pedig egész szép volt a folytatása, hogy a hajó megy-megy az ismeretlen, az új tájak felé . . . és azután vihar jön és eltörik a kormány és a vitorla meghasad és az árbóc ledől és a hullámok egyre nőnek, nőnek és fenyegetnek és a zászló . . . a zászló a háromszinű zászló lehull a hajóról . . . és a hajó hánykódik és a hullámok dobálják és jön a zátony, a sziklás part (Egyre jobban belehevül.) és nincs menekvés és nincs segítség az örvény elkapja a hajót és minden recseg (Elfedi a kezével a szemét.) és a hajó süllyed, egyre jobban süllyed a mélybe. (Kiabálni kezd.) Segítség! Segítség! . . . mentsetek meg a lelkeinket S. O. S. Segítség! (Zavartan körülnéz.) Nagyérdemű közönség a költő valahogy ezt akarta elmondani, de én nem tudtam megtanulni azaz elfelejtettem . . . mert . . . mert . . . nem tudom elfelejteni ezt a hajót, ezt a vihart, ezt a süllyedést . . . Mert én is rajta voltam a hajón! (Halkan.) Én is rajta voltam a hajón! (Emelkedetten a közönség felé.) És Ti is rajta voltatok. (Jobbra, balra mutat.) Te is. Te is . . . Ők is. Mi mind . . . emlékeztek . . . A versbe belesültem, de van-e köztünk valaki, aki mégis meg ne értett volna engem? . . . (Más hangon.)

A vihar elvonult, a vizek elcsendesedtek, az örvény elsimult. Valahol messze már szivárvány is dereng az égen, hideg van, kietlen parton állunk, ám a gálya a magyar gálya — megtépetten, megrokkantan, de mégis megmentve uszik a vizen és árbócán újra leng a háromszinű zászló . . . tépedt, rongyos, ütött, vert, szegény, gyöngye kis magyar hajó! Messze hatalmas gögös gályák járkák diadalmasan a vizeket, a mi bárkánk még áll, lihegve, fáradtan, de büszkén és készen a nagy utra. A léket betömjük, új árbócot faragunk, új erős kormányt szerelünk rá, új fehér vitorlát szövünk. Kitatarozzuk, kifoltozzuk és bátor szívvel engedjük neki új századok messze iramló hullámainak.

Ez a gálya árbócnak a nemzeti becsületet állítja szilárdan az ég felé, a munka lesz az evezője, a szellem lesz a vitorlája, nyelvünk drága édes magyar nyelvünk lesz a lobogója.

Ennek a lobogónak ütöttünk itt póznát e helyen! Ennek a szent nyelvnek emeltünk áldozó oltárt vékony deszkákból, kezdetlegesen, ügyefogyottan, ahogy lehet, hogy a magunk kis színpadján, ami szerény eszközeinkkel, még szegényebb tehetségünkkel szolgálhassuk a művészetben az örök győzedelmes nemzeti eszmét. Műkedvelők vagyunk papirosfalak között, szedett-vedett öltözékben színátszunk, de a szívünkben a régi nagy vándorszínészek szent lobogása ég, mert tudjuk, hogy ma minden színpad — még ez a kis dobogónk — is újra a régi nagy hagyományok megszentelt csarnoka lesz. Szétszórt pásztortüzei a bus magyar éjszakának, amelyekből biztatón fényesedik az öröm, a szépség a magyar igazság ragyogása!

Ami kis körünkben ez lesz a hely, ahol szomorú dallal és vidám élccel, komor versekkel és pergő ritmusokkal a magyar nyelv a magyar műveltség, a szebb magyar jövőendő ígét hirdetjük. A nagy közházak fényes csarnokaiban a nagy művészek százszor jobban és szebben játszá a teatrumot, de fogadjuk, hogy áhítatosabban, hűségesebben, mint mi, alázatosabban, boldogabban, mint mi, senkisem fogja szolgálni a magyar szót. Gyöngeségünket, ügyetlenségeinket, nézd el oh nagyérdemű közönség, a szándékot nézd, ne az eredményt, mert bizony mondom, hogy a szegény ember kicsi áldozata néha kedvesebb az Istennek a gazdagok dus oltárainál.

Nagyérdemű közönség a mai estéből vigyél a szívedben valamit a mi lelkesedésünkből, a mi áhítatunkból!

(Künn egy hajójelző harangja kondul.)

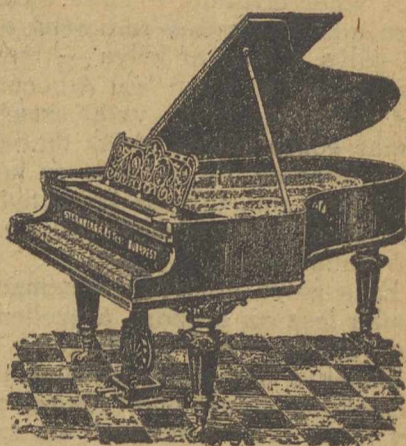
Halljátok! Künn a sötét szomorú őszi éjszakában hajók indulnak a fekete Dunán. *(Éles hajó füty.)* Az idő sürget. Siessünk! Ma este: mulatni. Holnap: dolgozni — bátor szívvel, bizalommal, hittel az Istenben, hittel a hazában, hittel önmagunkban! A jövőendő mindenkre két kötelességet ró; becsülettel végezni a napi munkát és lelkesedéssel őrizni szívünkben és körünkben a magyarság szellemét. Ha így lesz; jó lesz és így lesz — fogadom! A magyar gálya büszkén fog szállani a messze vizekre, messze századok morajló hullámain. *(Mintha egy láthatatlan gályának adna parancsot erőteljesen, keményen.)* Indulj hajó! . . . *(A függöny szárnyát megfogja és széthuzza.)* És most kezdődik a játék!

STERNBERG

hangszergyár

Rákóczi-ut 60.
(Saját palotájában)

Amerikai és egyéb külföldi
gyártmányu, világhírű

zongorák és pianinók

„Etofon“ beszélőgépek tökéletesített új modelljei
Világhírű művészek teljes hanglemez-repertoírja

Az összes hangszerek legfinomabb minőségben. Mesterhegedűk, gordonkák, fuvolák és tárogatók. Zenekari rézfúvós hangszerek, cimbalmok és harmoniumok. Bél-, selyem és acélhúrok.

Felelős szerkesztő:
KARDOS ISTVÁN.

Kiadótulajdonos:
KOMÉDIA LAPKIADÓVÁLLALAT
Igazgató: Elek Rezső

Segédszerkesztők:
BALOG SÁNDOR és SEBŐK SÁNDOR

Előfizetési ár:
Egy negyedévre — — — — — 48.— K
Egy félévre — — — — — 96.— K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Teréz-körút 24-a szám Telefon 68—15.

Metropolitan nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Király-utca 106. szám. Telefon 143-62

Három csésze tea
a Belvárosi Színházban.
Mészáros Siza, Sallert Lajos, Petheő Általa.

Komédia

*Sándor Stefi ~
Royal Orfeum*

„METROPOLITÁN” NYOMDAI MŰINTÉZET TELEFON 143-62